

TOMASZ DYWAN* – WROCŁAW

ARCHIWUM PARAFII RZYMSKOKATOLICKIEJ W KLIMONTOWIE

Spośród źródeł wykorzystywanych do badań nad historią lokalną, nieodzowne są różnorakie materiały zachowane w archiwach parafialnych. To od takich źródeł zależy w dużym stopniu nie tylko stan wiedzy o przeszłości danych miejscowości, lecz są one także wykorzystywane w pracach, które mają o wiele szerszy zakres badawczy (np. demografia historyczna)¹. W przypadku archiwum parafialnego w Klimontowie (współcześnie powiat sandomierski, dekanat koprzywnicki) mamy do czynienia z bardzo ciekawym i zróżnicowanym zasobem zachowanych materiałów archiwalnych, praktycznie nieznanymi w obiegu naukowym i rzadko wykorzystywanymi przez fachowców. Na początku 2012 r., po wstępnym rozpoznaniu przechowywanego w kościele parafialnym archiwum, w porozumieniu z obecnym proboszczem ks. kanonikiem Henrykiem Hendzelem, podjąłem się trudu opracowania zachowanych tamże materiałów. Nie ukrywam, że na moją decyzję miała wpływ nie tylko troska o niszczące i niezinventaryzowane cenne dokumenty, ale także sentyment do lokalnej historii, ponieważ urodziłem i wychowywałem się właśnie nieopodal Klimontowa.

1. Historia parafii

Parafię w Klimontowie erygował bp krakowski Marcin Szyszkowski (1616-1630) na prośbę ówczesnego właściciela miasta – Jerzego Ossolińskiego (1595-1650) oraz ks. Pawła Rzeczyckiego (1678-1643). Obydwaj petenci stawili się w tej sprawie w zamku biskupów krakowskich w Bodzentynie, gdzie ordynariusz wystawił stosowny dokument 11 maja 1626 r. Zabiegi zmierzające do ustanowienia nowej parafii musiano – co zrozumiałe – rozpocząć nieco wcześniej. Na utrzymanie probostwa Ossoliński darował w 1625 r. swoją wieś dziedziczną Borek. W tym samym roku biskup krakowski wyznaczył nowej parafii beneficjum, na

* Tomasz Dywan – dr historii, adiunkt w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego, e-mail: dywantl@gmail.com

¹ M. Dębowska, *Stan badań nad archiwami parafialnymi w Polsce*, „Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne” (dalej: ABMK), 75 (2001) s. 11-17.

które składały się dziesięciny ze wsi przynależnych do dóbr stołowych Kapituły Katedralnej w Krakowie, tj. Smerdyny, Czajkowa i Wiązownicy. Ponadto parafii przysługiwały dziesięciny z niedawno założonego (1604 r.) miasta Klimontów. Już w 1626 r. stała w Klimontowie drewniana świątynia pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela, wystawiona staraniem Jerzego Ossolińskiego².

Parafia klimontowska, w ramach administracji terytorialnej diecezji krakowskiej, przynależała do dekanatu połanieckiego (utworzony ok. 1598 r., prawdopodobnie podczas wizytacji bpa Jerzego Radziwiłła), który z kolei był częścią archidiakonatu sandomierskiego (utworzony ok. 3. ćwierci XII w.)³. Warto zauważyć, że nowa parafia została erygowana w miejscu dobrze już wykształconej sieci parafialnej (zwłaszcza w XIII i XIV stuleciu)⁴. W XVI w. możemy stwierdzić stabilizację rozwoju sieci parafialnej, co niewątpliwie związane było ze stabilizacją procesu osadnictwa w dawnej Rzeczypospolitej. Dlatego też od XV stulecia, z wyjątkiem ziem ruskich Korony, ufundowano w dawnej Polsce stosunkowo niewiele nowych parafii. Do tej grupy zaliczyć możemy Klimontów. W takich wypadkach najczęściej fundatorami nowych parafii byli przede wszystkim średni i wielcy właściciele ziemscy, którzy dążyli do ujęcia swych włości w granice parafii, która – co warto podkreślić – była także najmniejszą jednostką podziału administracyjnego kraju (na obszarach zamieszkiwanych przez drobną szlachtę sieć parafialna była o wiele bardziej rzadka)⁵.

Erygowanie nowej parafii mogło rodzić wśród lokalnego duchowieństwa spory nie tylko o dziesięciny, ale także o rozgraniczenia z sąsiednimi parafiami w Goźlicach i Olbierzowicach. Aby zaradzić takiej sytuacji już w 1626 r. dokonano rozgraniczenia pomiędzy gruntami przynależnymi do klasztoru dominikanów w Klimontowie, gruntami miasta przynależnego do parafii Klimontów i wsi Pęczów – przynależnej do parafii w Goźlicach⁶. Wypada zauważyć, że nowa parafia obejmowała wyłącznie samo miasto i grunty do niego należące, miała być zatem – w zamyśle młodego Jerzego Ossolińskiego – parafią obsługującą wyłącznie mieszczan i ludność zamieszkałą na gruntach miejskich. Starano się w tym wypadku nie naruszać zbytnio zasięgu terytorialnego parafii w Olbierzowicach. W tej ostatniej parafii na mocy przywileju fundacyjnego Jana Zbigniewa Ossoliń-

² Archiwum Parafii Rzymskokatolickiej w Klimontowie (dalej: APKlm), sygn. Paraf XVII-XVIII/1, k. 1-2v (odpis dokumentu erekcji parafii); W. Kukliński, *Opis historyczny kościołów klimontowskich*, „Kronika Diecezji Sandomierskiej”, 2 (1909) (dalej jako: Kukliński 1909) s. 273-275; J. Wiśniewski, *Dekanat sandomierski*, Radom 1915, s. 54; W. Kowalski, *Uposażenie parafii archidiakonatu sandomierskiego w XV-XVIII wieku*, Kielce 1998, s. 259; O dokumentach, dotyczących ufundowania parafii, znajdujących się w Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie zob.: B.S. Kumor, *Dzieje diecezji krakowskiej do roku 1795*, t. 4, Kraków 2002, s. 244.

³ Kumor, *Dzieje diecezji*, t. 4, s. 45-46; W. Kowalski, *Schematyzm diecezji krakowskiej z tzw. kopiarza wiślickiego*, ABMK, 81 (2004) s. 107-108, 116.

⁴ Zob. Kumor, *Dzieje diecezji*, t. 4, s. 249-250.

⁵ S. Litak, *Struktura i funkcje parafii w Polsce*, w: *Kościół w Polsce*, t. 2: *Wiek XVI-XVIII*, Lublin 1969, s. 276-278; Kowalski, *Uposażenie parafii*, s. 15-18; S. Litak, *Parafie w Rzeczypospolitej w XVI-XVIII wieku. Struktura, funkcje społeczno-religijne i edukacyjne*, Lublin 2004, s. 38-43.

⁶ Kukliński 1909, s. 275-276.

skiego (1555-1623), prawo patronatu przyznano ufundowanemu w 1613 r. klasztorowi dominikanów⁷.

Piastując urząd kanclerza wielkiego koronnego Jerzy Ossoliński chciał podnieść prestiż głównego miasta swoich dóbr dziedzicznych, skutkiem tego postanowił ufundować w Klimontowie kolegiatę. Oryginał erekcji kościoła i kolegiaty wystawił Ossoliński w Warszawie 20 grudnia 1640 r. Proces powoływania kolegiaty pod względem prawnym i historycznym zrekonstruował Walenty Wójcik. Stwierdził on, że przywilej fundacyjny kolegiaty był sukcesywnie uzupełniany w trakcie negocjacji z kurią biskupią w Krakowie i ostatecznie przedstawiony do akceptacji biskupa krakowskiego Piotra Gembickiego (1642-1657), który wydał stosowny przywilej zatwierdzający fundację 11 marca 1648 r. Następnie Ossoliński uzyskał potwierdzenie fundacji kolegiaty przez króla (1648) i sejm (1649). Na mocy przywileju bpa Gembickiego ustanowiono przy nowej kolegiacie prepozyta, wiceprepozyta, kustosa i czterech kanoników⁸. Ponadto Ossoliński zamierzał osadzić przy kolegiacie dwunastu pijarskich zakonników, którzy mieli być niezależni od kapituły. Zabiegi o sprowadzenie pijarów trwały przez całą 4. dekadę XVII stulecia. Ostatecznie nie wiadomo, czy pijarzy w ogóle dotarli do Klimontowa⁹. Całość przedsięwzięcia erekcji kolegiaty zamierzał Ossoliński zakończyć uzyskaniem przywileju papieskiego, który by zatwierdził tę prestiżową fundację. Nie udało się tego dokonać ze względu na śmierć fundatora 9 sierpnia 1650 r. Postulaty i zamierzenia kanclerza nie zostały w pełni zrealizowane, przede wszystkim nie uzyskano od papieża zatwierdzenia fundacji i zgody na przywilej infuły dla prepozyta. Spadkobierczyni Klimontowa – córka Ossolińskiego Urszula Klinowska – respektowała przedsięwzięcie ojca, dlatego zapewne zamierzała doprowadzić proces fundacji do końca, dążąc do zatwierdzenia powołania kolegiaty przez papieża. O jej dobrej woli świadczy fakt, iż już w końcu 1650 r. powołano członków kapituły, którzy korzystali ze swoich uposażeń przyznanych im na mocy dokumentów fundacyjnych¹⁰.

W wyniku ograbienia dóbr Ossolińskich przez wojska szwedzkie w 1656 r., doszło do spalenia miasta Klimontowa i zdewastowania wznoszonej przez kanclerza świątyni kolegiackiej. Rok później miasto zostało ograbione przez oddział żołnierzy z armii Jerzego Rakoczego. Po tych nieszczęściach właściciele Klimontowa, na skutek zdewastowania okolicznych włości, nie byli w stanie utrzymać

⁷ W. Kukliński, *Opis historyczny kościołów klimontowskich. Kościół z klasztorem Księży Dominikanów pod tytułem świętego Jacka*, „Kronika Diecezji Sandomierskiej”, 3 (1910) (dalej: Kukliński 1910) s. 341-343, 387; Wiśniewski, *Dekanat*, s. 50; E. Niebelski, *Dominikanie w Klimontowie sandomierskim*, „Między Wisłą a Pilicą. Studia i materiały historyczne”, 6 (2005) s. 84.

⁸ O fundacji kolegiaty i uposażeniu beneficjów: Kukliński 1909, s. 277-288, 321-322 (tekst zaginionego przywileju fundacyjnego Jerzego Ossolińskiego z 1640 r.); Wiśniewski, *Dekanat*, s. 54-55; oraz krytyczna analiza zachowanych źródeł: W. Wójcik, *Powstanie i wygaśnięcie kapituły kolegiackiej w Klimontowie*, „Prawo Kanoniczne”, 4 (1961) nr 1, s. 38-46; Kumor, *Dzieje diecezji*, t. 3, Kraków 2000, s. 401-403.

⁹ H. Samsonowicz, *Pierwsze konwenty pijarów w Polsce (1633-1648)*. Warszawa, Klimontów, *Podoliniec*, „Biuletyn Historii Sztuki”, 52 (1990) s. 97, 102.

¹⁰ Kukliński 1909, s. 332-333.

duchowieństwa kolegiaty w Klimontowie. Zaprzeszali także starań mających na celu ostateczne zatwierdzenie fundacji w Rzymie. Żyjący członkowie kapituły przestali sprawować swoje funkcje, natomiast dotychczasowy kościół kolegiacki zaczął być traktowany jako zwykła świątynia parafialna (w 1664 r. prepozyt ks. Jan Różycki zrzekł się swojej funkcji)¹¹.

Kolejni właściciele Klimontowa zaczęli kwestionować zapisy swojego poprzednika na rzecz kolegiaty. Natomiast duchowni prezentowani przez kolatorów na proboszczów, nie mieli możliwości wyegzekwowania postanowień zawartych w przywilejach fundacyjnych¹². Najczęściej zaś kolejni proboszczowie, zniechęceni marnym uposażeniem parafii klimontowskiej, woleli jednocześnie sprawować inne godności kościelne (będąc np. członkami różnych kapituł), co skutkowało brakiem ich rezydencji w parafii. Sprawowanie duszpasterstwa w Klimontowie, w zamian za dochody płynące z tytułu dziesięcin, plebani powierzali na ogół zakonnikom dominikańskim z nieodległego klasztoru. Aby przełamać tę niekorzystną dla prawidłowego funkcjonowania parafii sytuację, na zdecydowaną konfrontację z kolatorami zdecydował się energiczny i ambitny proboszcz Walenty Boxa Radoszewski (†1759), składając w 1725 r. skargę do Trybunału Koronnego w Lublinie. Kluczowe w toczącym się procesie okazały się oryginały dokumentów fundacyjnych (pergaminowy przywilej fundacji kościoła i kapituły, akt aprobaty biskupiej oraz potwierdzenie stosowną konstytucją sejmową), które Radoszewski miał okazywać pomimo gróźb, deputatom trybunału¹³. Wobec braku jakichkolwiek wątpliwości w sprawie autentyczności zapisów, na mocy dekretu Trybunału Koronnego, zobowiązano właścicielkę Klimontowa – wdowę po wojewodzie sandomierskim Jakubie Morsztynie († 1722) Helenę z Kalinowskich Morsztynową – do wypłaty zaległego uposażenia kolegiaty, naliczanego od sumy 70 000 zł. Wobec zawilości formalno-prawnych (kolegiata faktycznie nie istniała), w 1730 r. za pośrednictwem biskupa krakowskiego Konstantego Felicjana Szaniawskiego (1720-1732), doszło do zawarcia ugody pomiędzy stronami sporu. W jej wyniku zdecydowano się znieść tytuł kolegiaty i zamiast kapituły ustanowić przy kościele proboszcza i czterech księży mansonarzy, winnych wykonywać obowiązki liturgiczne, które wcześniej miała wykonywać kapituła kolegiacka. W zamian Helena Morsztynowa zobowiązała się w ciągu trzech lat wypłacić zaległe uposażenie, które przeznaczono na dokończenie budowy i remont zdewastowanego kościoła¹⁴. Jako widoczny symbol mający odnosić się do dawnych zapisów Jerzego Ossolińskiego – za zgodą biskupa krakowskiego – pozostawiono proboszczowi niezatwierdzony przez Stolicę Apostolską tytuł infułata, który winien otrzymywać każdorazowy proboszcz klimontowski.

¹¹ Wójcik, *Powstanie i wygaśnięcie*, s. 54-57; Kumor, *Dzieje diecezji*, t. 3, s. 404-405.

¹² Kukliński 1910, s. 65-66.

¹³ W. Nogawski, *Skarb nieoszacowany prześwietnej bazyliki klimuntowskiej...*, Kraków: w drukarni Jakóba Matjaszkiewicza, 1733, k. a 3v-a 4v (dedykacja dla ks. Walentego Boxy Radoszewskiego); Wójcik, *Powstanie i wygaśnięcie*, s. 60-61; W. Kowalski, *Znaczenie archiwów parafialnych w badaniach nad dziejami przedrozbiorowymi*, ABMK, (2001) s. 47-48.

¹⁴ Kukliński 1909, s. 335-336, 369-375; Wójcik, *Powstanie i wygaśnięcie*, s. 63-64.

Ks. Walenty Boxa Radoszewski, sprawując urząd proboszcza klimontowskiego, przede wszystkim stale rezydował na swym probostwie. Dzięki przyznanym mu przez Trybunał funduszom doprowadził do zakończenia kosztownej budowy i remontu obszernej świątyni (reperacja murów i sklepień, nowa więźba i pokrycia dachowe, wstawienie okien, wzniesienie czaszy kopuły wraz z latarnią, wzniesienie wieży, wystawienie czterech ołtarzy w świątyni)¹⁵. Dzięki działalności tego proboszcza, parafia klimontowska uzyskała od swojego duszpasterza w miarę uporządkowany stan prawny, który co warte podkreślenia był respektowany również w XIX stuleciu. Rozpoczętą przez ks. Radoszewskiego odbudowę świątyni zakończył jego bratanek Wojciech Boxa Radoszewski (1721-1796), którego staraniem wystawiono drugą wieżę w fasadzie zachodniej i budynek kruchty wraz z monumentalną, kamienną fasadą¹⁶.

Zmiany przynależności administracyjnej parafii klimontowskiej w ramach biskupstwa krakowskiego zaczęły się w końcu wieku XVIII. W 1787 r. ustanowiono w Sandomierzu sufraganię dla terenów województwa sandomierskiego należących do diecezji krakowskiej. Po III rozbiorze powołano w 1807 r. nową diecezję w Kielcach. Zaś 30 czerwca 1818 r. parafia klimontowska na mocy bulli papieża Piusa VIII *Ex imposita nobis*, weszła w skład nowo ustanowionej diecezji sandomierskiej, której granice w zasadzie nie zmieniały się znacząco do 1992 r. (dokonano wówczas na mocy decyzji Jana Pawła II podziału diecezji na biskupstwo radomskie i sandomierskie)¹⁷. Obecnie parafia jest stolicą dekanatu i obejmuje swym zasięgiem 15. wsi¹⁸.

2. Zachowany zasób archiwalny, jego narastanie i ubytki

Większość zachowanych materiałów archiwalnych stanowią dokumenty luźne (tzw. „papiery”), wystawione przez różnorakie instytucje. Zaliczymy tu dokumenty poświadczeniowe i dyspozytywne oraz tzw. ekstrakty, mające formę poświadczonych wypisów z akt kancelarii grodzkich i ziemskich, oraz sądów świeckich i duchownych¹⁹. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że znaczna ilość dokumentów z okresu staropolskiego znana jest wyłącznie na podstawie XVIII-, bądź XIX-wiecznych odpisów z oryginałów dokumentów, co jest typową cechą dla zasobu archiwów parafialnych z tego okresu²⁰.

¹⁵ Kukliński 1910, s. 75-76.

¹⁶ B. Kumor, *Radoszewski (Boxa-Radoszewski) Wojciech h. Oksza (1721-1796), biskup sufragan sandomierski*, w: *Polski Słownik Biograficzny*, t. 29, 1986, s. 752-753.

¹⁷ F. Borowski, *Powstanie diecezji sandomierskiej*, „Kronika Diecezji Sandomierskiej”, 61 (1968), s. 36-38; W. Wójcik, *Rozwój terytoriów włączonych w roku 1818 do diecezji sandomierskiej*, „Studia Sandomierskie”, 1 (1980) s. 23-24; *Zarys historii diecezji sandomierskiej*, „Rocznik Diecezji Sandomierskiej”, 125 (2000), s. 68-69.

¹⁸ *Dekanaty i parafie*, „Rocznik Diecezji Sandomierskiej”, 125 (2000) s. 214.

¹⁹ H.E. Wyczawski, *Przygotowanie do studiów w archiwach kościelnych*, Kalwaria Zebrzydowska 1989, s. 278; K. Chojnacka, I. Radtke, *Opracowywanie materiałów archiwalnych z okresu staropolskiego*, w: *Metodyka pracy archiwalnej*, red. S. Nawrocki, S. Sierpowski, Poznań 1998, s. 68, 88-89.

²⁰ Kowalski, *Znaczenie archiwów*, s 43-45.

Próby porządkowania narastającej na przestrzeni dziejów dokumentacji, były podejmowane przez proboszcza Walentego Boxę Radoszewskiego. Wyselekcjonował on najważniejsze dokumenty fundacyjne, które były mu przydatne do prowadzonych procesów sądowych. W 1750 r. sporządzono nawet ich sumariusz wraz z krótkimi streszczeniami treści poszczególnych pism²¹. Kolejnych prób porządkowania dokumentów dokonano na wyraźne zalecenie władz diecezjalnych. Skutkiem tego proboszcz Stanisław Jastrzębski (†1850) ułożył najbardziej cenne dokumenty w osobny poszyt (zob. sygn. Paraf XVII-XVIII/2). Pozostałe dokumenty przechowywać musiano bez specjalnego uporządkowania w budynku świątyni, prawdopodobnie w pomieszczeniu tzw. skarbczyka, który stanowił przybudówkę dostawioną od północnej strony prezbiterium naprzeciw zakrystii. Większość z przechowywanych tamże dokumentów miała ciągle znaczenie praktyczne, gdyż dowodziły one uposażenia parafii i ciągle były wykorzystywane w procesach sądowych, w których stroną byli proboszczowie klimontowscy²².

Przechowywanymi w świątyni parafialnej dokumentami zainteresował się proboszcz ks. Wawrzyniec Kukliński (1848-1912). Głównie na ich podstawie napisał serię tekstów, w których opisywał historię Klimontowa, i które opublikował na łamach „Kroniki Diecezji Sandomierskiej” w latach 1909-1911 (zob. sygn. Paraf XX-K). Szeroko wykorzystane przez ks. Kuklińskiego archiwum nie zostało jednak należycie uporządkowane. Ów ambitny i nad wyraz wykształcony duchowny, dokonał jedynie rejestru najważniejszych w jego mniemaniu dokumentów, które otrzymały dopisane czerwoną kredką numery porządkowe. Zapewne miało to na celu ułatwić ich odnalezienie spośród innych mniej ważnych dokumentów.

Prawdopodobnie za rządów ks. Kuklińskiego w archiwum parafialnym znalazła się część materiałów, które pochodziły z archiwum klasztoru dominikanów w Klimontowie. Placówka ta, ostatecznie na mocy dekretu rządowego z 1891 r., została przeznaczona do likwidacji, co faktycznie nastąpiło w 1902 r. Wówczas świątynia klasztorna i część ruchomości stały się własnością parafii w Klimontowie²³. W tym czasie archiwum i biblioteka klasztoru dominikanów uległy rozproszeniu. Wiemy, że część ksiąg pochodzących z klasztornej biblioteki zlicytowano jeszcze przed likwidacją klasztoru, część trafiła do biblioteki parafialnej, zaś najcenniejsze księgi trafiły do Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Sandomierzu²⁴. Podobnie postąpiono z archiwum klasztornym, którego część znajduje się w wymienionej instytucji²⁵. Poza tym istotna część zasobu archiwum

²¹ APKIm, sygn. Paraf XVII-XVIII/1, k. 168-172 (*Summaryusz dokumentów do kościoła Kolegiaty Klimontowskiej należący, spisany 18 Junij 1750 r.*).

²² Wójcik, *Powstanie i wygaśnięcie*, s. 60-61.

²³ Kukliński 1910, s. 434-438; P. Kielar, *Rozbiory i kasaty prowincji dominikanów polskich w latach 1772-1914*, „Sprawozdania Towarzystwa Naukowego KUL”, 20 (1973) s. 69.

²⁴ Kukliński 1910, s. 485. Zasób tej biblioteki jest wzmiankowany w inwentarzu: Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego w Sandomierzu (dalej: BWSDS), sygn. R 2048, s. 79-94 (*Lustracja kościoła i klasztoru XX. Dominikanów Klimontowskich...*, 4 grudnia 1817 r.).

²⁵ W BWSDS są przechowywane oryginały dokumentów zatwierdzających fundację klasztoru (Archiwum Kapituły Kolegiackiej, sygn. 207 i 214), zob. *Pergaminy Archiwum Kapituły Sando-*

dominikanów klimontowskich była włączona do archiwum parafialnego. Musiało to nastąpić za sprawą ks. Kuklińskiego, który w swojej pracy pisarskiej chciał zapewne skorzystać z najbardziej interesujących go materiałów pochodzących z archiwum klasztornego. Skutkiem tego część materiałów dotycząca funkcjonowania klasztoru w okresie staropolskim znajduje się w archiwum parafialnym w Klimontowie (zob. zespół *Archiwum klasztoru dominikanów w Klimontowie*).

Bardzo ważnym zespołem przechowywanym w interesującym nas archiwum parafialnym jest kolekcja ksiąg metrykalnych. Metryki stanowią podstawową dokumentację, jaka powstaje w wyniku działalności urzędu parafialnego od przełomu stuleci XVI i XVII. Pod pojęciem ksiąg metrykalnych (łac. *metrica, liber metricarum*) należy rozumieć spis (rejestr) urzędowych wykazów ochrzczonych i zaślubionych wiernych zamieszkujących daną parafię. Zapisy takie sporadycznie zaczęto sporządzać już od XIV i XV w. Obowiązek prowadzenia takich rejestrów w parafiach, wprowadzono podczas obrad 24 sesji Soboru Trydenckiego 11 listopada 1563 r. To ogólne zalecenie Soboru Trydenckiego wymagało doprecyzowania przez prawodawstwo poszczególnych synodów lokalnych. Kluczowe znaczenie miały w tym względzie dekrety synodalne metropolity mediolańskiego Karola Boromeusza z 3. ćwierci XVI w., które rozszerzały zakres prowadzenia wymaganych rejestrów o wykazy osób zmarłych, komunikujących na Wielkanoc i ubogich zamieszkujących w danej parafii. Ostatecznie ogół przepisów dotyczących prowadzenia ksiąg metrykalnych został ujednolicony w *Rituale Romanum*, opracowanym z inicjatywy papieża Pawła V w 1614 r. Ten dokument zobowiązywał proboszczów do prowadzenia pięciu ksiąg metrykalnych: ochrzczonych, bierzmowanych, zaślubionych, zmarłych i *status animarum*, który obejmował stan osobowy ludności zamieszkującej daną parafię (w tym różnowierców)²⁶.

W biskupstwie krakowskim księgi metrykalne chrztów i zaślubin zaczęto prowadzić na przełomie stuleci XVI i XVII²⁷. Z czasem zaczęto wymagać od duchownych bardzo starannego pisania takowych rejestrów, wprowadzając dodatkowo wymóg prowadzenia ksiąg zgonów. Księgi zgonów zaczęto zapisywać w diecezji krakowskiej dopiero od 2. połowy XVII w., zaś w parafiach archidiaconatu sandomierskiego sporadycznie w tym czasie (w przypadku parafii w Klimontowie dopiero od 1735 r., zob. sygn. Paraf M/3)²⁸. W praktyce gorliwość w sporządzaniu ksiąg metrykalnych zależała od danego plebana. Częste były przypadki zlecenia prowadzenia rejestracji wikarym a nawet organistom. Trzeba jednak zauważyć, że poziom prowadzonych rejestrów uległ znacznej poprawie w przeciągu XVIII w., co było wynikiem zwiększania kontroli nad podległym duchowieństwem ze strony biskupów²⁹.

mierskiej, opr. F. Kiryk, Sandomierz 2002, s. 77, 79; oraz *Liber consiliorum conventus Climuntoviensis S. Hiacinti Ordinis Praedicatorum 1688-1793* (Archiwum Kapituły Katedralnej Sandomierskiej, sygn. 753).

²⁶ *Status animarum* prowadzony był niezmiernie rzadko, prawdopodobnie na skutek oporu kleru diecezjalnego wobec prowadzenia dodatkowych form dokumentowania liczebności wiernych w parafii, zob. Kowalski, *Znaczenie archiwów*, s. 21.

²⁷ Kumor, *Dzieje diecezji*, t. 4, s. 676; Kowalski, *Znaczenie archiwów*, s. 22-23.

²⁸ Kowalski, *Znaczenie archiwów*, s. 25-27.

²⁹ Tamże, s. 27-29; A. Szymanek, *Wstęp*, w: *Księgi metrykalne kościołów radomskich z lat 1591-1795*, seria A: *Metryki chrztów*, t. 2: *Kościół św. Jana Chrzcziciela 1621-1636*, Radom 2001, s. 15-18.

W przypadku ksiąg metrykalnych prowadzonych w parafii Klimontów posiadamy z okresu staropolskiego w miarę ciągły i kompletny zestaw ksiąg metrykalnych prowadzonych od r. 1667. Zgodnie z ówczesną praktyką, metrykę sporządzano w formie solidnie oprawionej księgi, którą przechowywano w miarę bezpiecznym miejscu. Brak ksiąg metrykalnych od momentu założenia parafii (tj. 1626 r.), należy jak sądzę tłumaczyć zniszczeniami jakim uległy świątynie i zabudowania parafialne w czasie tzw. potopu szwedzkiego (1655-1660)³⁰.

W 2. połowie XVIII stulecia, zaczęto uznawać księgi metrykalne za dokumenty o charakterze urzędowym, zaświadczające o stopniu pokrewieństwa poszczególnych osób. Jednak dopiero w Księstwie Warszawskim ustanowiono specjalnych urzędników stanu cywilnego, którzy zajmowali się rejestrowaniem akt chrztów, ślubów i pogrzebów ogółu ludności zamieszkującej całą parafię bez względu na wyznanie. Urzędnikami stanu cywilnego, na mocy dekretu księcia warszawskiego Fryderyka Augusta z 23 lutego 1809 r., mianowano proboszczów poszczególnych parafii³¹. W Królestwie Polskim na podstawie uchwalonego przez sejm *Kodeksu Cywilnego* z 1825 r., nakazano zapisywać w ramach jednego dokumentu zarówno akta stanu cywilnego jak i metryki parafialne. Nadzór nad prowadzonymi zapisami sprawowali dziekani, którzy dodatkowo byli zobowiązani do przekazywania jednego egzemplarza akt stanu cywilnego do właściwego archiwum sądowego, podczas gdy drugi egzemplarz przechowywano w archiwum parafialnym³². W przypadku parafii w Klimontowie posiadamy, począwszy od roku 1810 (sygn. Paraf M/9) ciągłą i kompletną rejestrację chrztów, ślubów i zgonów w ramach ksiąg akt stanu cywilnego. Forma prowadzenia takich dokumentów w zasadzie nie uległa poważnym zmianom do I wojny światowej. Jedynie po powstaniu styczniowym, wprowadzono wymóg sporządzania akt atanu cywilnego w języku rosyjskim.

Na stan zachowania opracowywanych materiałów, niewątpliwie duży wpływ miały warunki ich przechowywania. Niestety opracowywane archiwum parafialne nie było objęte należyłą troską przez władarzy parafii. Część dokumentów przechowywano w XIX-wiecznych szafach w zakrystii. Zaś znaczna część pozostałych, wraz z księgami należącymi do niegdyś zasobnej biblioteki parafialnej (zob. pozostałości biblioteki parafialnej), przechowywano w pomieszczeniu tzw. skarbczyka. Na skutek złych warunków przechowywania (brak ogrzewania, wilgoć), znaczna część dokumentów uległa zawilgoceniu i zagrzybieniu. Wobec czego zdecydowano się na poddanie tych materiałów dezynfekcji. Okazało się także, że względna dostępność archiwum parafialnego dla osób postronnych, doprowadziła do zagubienia części materiałów. O skali tego zjawiska ciężko jest wyrokować. Mogę jedynie stwierdzić brak oryginałów najważniejszych dokumentów takich, jak choćby akt erekcji parafii. Ponadto stwierdziłem brak oryginału przywileju fundacji kolegiaty. Dokument ten przechowywany w archiwum parafialnym, był znany ks. Wawrzyńcowi Kuklińskiemu i biskupowi Walentemu Wójcikowi, zatem na początku lat 60. XX w. był jeszcze wśród akt archiwum parafialnego³³.

³⁰ Kukliński 1909, s. 333-334.

³¹ J. Jemielity, *Acta stanu cywilnego w Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim*, „Prawo Kanoniczne”, 38 (1995) nr 1-2, s. 164-165.

³² Tamże, s. 165-166.

³³ Istnienie tego dokumentu poświadczą: *Summariusz dokumentów do kościoła kolegiaty klimontowskiej należących spisany 18 Junij 1750* (APKIm, sygn. Paraf XVII-XVIII/1, k. 168). Zob.

3. Metody opracowania zasobu

W przypadku akt, jakie zachowały się w kościele parafialnym w Klimontowie mamy do czynienia z archiwum złożonym z dokumentów zgromadzonych w wyniku działalności dwóch instytucji, tj. parafii rzymskokatolickiej i klasztoru dominikanów. Podczas prac mających na celu inwentaryzację tych materiałów chciałem zachować ich pierwotny układ, zgodnie z zasadą rekonstrukcji zespołu archiwalnego, która obliuguje do zachowania porządku nadanego przez aktotwórcę³⁴. Jednak w trakcie wstępnego porządkowania dokumentów okazało się, że mamy do czynienia najczęściej z niekompletnymi i całkowicie przemieszаныmi zespołami dokumentów, które nie odzwierciedlają oryginalnego układu przechowywania. Stąd głównym problemem, jaki przyszło mi rozwiązać w trakcie porządkowania archiwum parafialnego, było idealne (informacyjne) scalenie rozproszonych akt.

Proponowane dotychczas dosyć słuszne sugestie, odnoszące się do praktyki porządkowania akt w archiwach parafialnych w oparciu o stosowanie zasady funkcjonalnej, jako punkt wyjścia struktury (systematyki i klasyfikacji) zasobu aktowego nie był możliwy do wykorzystania, ze względu na wybiórczość zachowanego materiału³⁵. Dlatego też zdecydowałem się na wydzielenie dwóch zespołów związanych z funkcjonowaniem parafii (tj. *Archiwum parafialne w Klimontowie*; *Księgi metrykalne parafii rzymskokatolickiej w Klimontowie* – obydwa obejmują jednostki archiwalne, z których materiały są udostępniane do lat 30. XX w.) i klasztoru dominikanów w Klimontowie (*Klasztor Dominikanów w Klimontowie*), który jest zespołem zamkniętym. W obrębie wymienionych zespołów, w przypadku dokumentów uporządkowanych w XIX stuleciu w zwarte posyty, zdecydowałem się zachować ten układ. Natomiast luźne dokumenty w formie tzw. papierów, zostały uporządkowane w odrębne jednostki archiwalne według kryterium podziału na wybrane odcinki czasowe (epoka przedrozbiorowa, sprawowanie urzędu proboszcza przez poszczególnych duchownych). W takich jednostkach archiwalnych dokumenty ułożono w porządku chronologicznym.

Odmienny zespół stanowią zachowane księgi metrykalne. Ze względu na specyficzny charakter tego rodzaju dokumentów, które od razu miały formę solidnie oprawionych ksiąg, przyszło mi jedynie pobieżnie sprawdzić ich zawartość i stan zachowania, celem dokonania inwentaryzacji.

Opracowany poniżej katalog, w ramach trzech wymienionych zespołów, zawiera na początku opis stanu fizycznego poszczególnych jednostek archiwalnych. Następnie zdecydowałem się na wprowadzenie krótkiej charakterystyki zawartości poszczególnych jednostek, wraz z koniecznymi moim zadaniem uwagami, które mogą się przyczynić do ułatwienia kwerendy.

także: Wójcik, *Powstanie i wygaśnięcie*, s. 39. Fotografie oryginału tegoż przywileju przechowuje Instytut Sztuki PAN w Warszawie, poz. nr 54163 (fot. T. Przypkowski 1952 r.).

³⁴ H. Robótka, *Opracowanie i opis archiwaliów*, Toruń 2010, s. 70-71.

³⁵ T. Grygier, *Z zagadnień archiwistyki kościelnej na przykładzie archiwum parafialnego*, ABMK, 22 (1971) s. 30-39.

KATALOG ARCHIWUM PARAFII RZYMSKOKATOLICKIEJ W KLIMONTOWIE

1. Archiwum parafialne w Klimontowie

sygn. **Paraf XVII-XVIII/1:** *Dokumenty parafii rzymskokatolickiej w Klimontowie z lat 1626-1784*, k. 266.

Luźne dokumenty z papieru czerpanego o zróżnicowanej formie (w większości od 20×32 cm do 25×39 cm), zapisane ciemnym atramentem; na ogół poszczególne karty danego dokumentu zszyto w jedną całość; stan zachowania relatywnie dobry, liczne zagięcia i obszarpania na rogach i brzegach kart.

W ramach tej jednostki archiwalnej uporządkowano w układzie chronologicznym bardzo zróżnicowane dokumenty luźne, odnoszące się do dziejów parafii, począwszy od XIX-wiecznego odpisu erekcji parafii z 1626 r. Są to zarówno oryginały dokumentów jak i w większości uwierzytelnione odpisy i wyciągi z archiwów sądów biskupich, ziemskich i Trybunału Koronnego w Lublinie. Dokumenty te dotyczą sporów, w których stroną byli proboszczowie klimontowscy (procesy o dziesięciny oraz w sprawie własności gruntów). Na uwagę zasługują zwłaszcza dokumenty odnoszące się do procesów proboszczów z klasztorem oo. dominikanów w Klimontowie w sprawie duszpasterstwa sprawowanego na spornym terenie zarówno miasta Klimontowa, jak i poszczególnych wsi, przez zakonników dominikańskich na początku XVIII w. (Nowa Wieś, Stary Klimontów). Kolejnym istotnym sporem, był proces proboszcza Walentego Boxy Radoszewskiego z kołatorami o fundusze zapisane na rzecz kolegiaty przez Jerzego Ossolińskiego, po którym zachowały się stosowne dokumenty (wyroki sądowe, ugoda za pośrednictwem bpa krakowskiego Felicjana Szaniawskiego). Warto także wymienić dokument erekcji prebendy św. Józefa z 1714 r. i sumariusze dokumentów archiwum parafialnego z 1684 i 1750 r.

sygn. **Paraf XVII-XVIII/2:** *Dokumenty parafii rzymskokatolickiej w Klimontowie z lat 1650-1812*, k. 119.

Karty papieru czerpanego o mniej więcej jednolitym wymiarze 21×35cm (większe wymiary dostosowano do tychże poprzez zagięcia brzegów kart), zapisane ciemnym atramentem, niektóre karty niezapisane; całość wyselekcjonowanych dokumentów, zszyta w dwóch miejscach przy dłuższych bokach w jeden plik; stan zachowania zasadniczo dobry, liczne obszarpania kart na brzegach.

Osobny zbiór dokumentów, uporządkowany przed 1821 r., przez proboszcza i infułata klimontowskiego ks. Stanisława Jastrzębskiego (1819-1850), z tego względu, iż wymagano takiego uporządkowania w ramach stosownego inwentarza parafii. Materiały zostały uporządkowane chronologicznie i zszyte w jedną całość z ponumerowanym wykazem dokumentów na początku. Zdecydowano się na zachowanie układu z początku XIX stulecia. Jednostka archiwalna obejmuje bardzo zróżnicowane dokumenty dotyczące wyroków sądowych, umów kupna-sprzedaży gruntów i ruchomości, rejestrów pożyczek i długów, dokonywanych przez poszczególnych proboszczów klimontowskich. Na uwagę zasługują: oryginał dokumentu dzierżawy młynów i propinacji w Klimontowie wystawiony Jano-

wi Chrzycielowi Falkonie przez Jerzego Ossolińskiego (1650), inwentarze folwarku parafialnego w Borku (1664), inwentarz parafii Klimontów (1717), dokumenty odnoszące się do sporu o dziesięcinę z klasztorem dominikanów w Klimontowie (początek XVIII w.).

sygn. **Paraf XVIII-XIX/3:** *Dokumenty parafii w Klimontowie z czasów probostwa ks. Jana Nepomucena Piaskowskiego, Stanisława Prolewicza i Piotra Łęskiego (1784-1817)*, k. 100.

Luźne dokumenty z papieru czerpanego o zróżnicowanej formie (w większości od 20×32 cm do 25×39 cm), zapisane ciemnym atramentem; na ogół poszczególne karty danego dokumentu zszyte w jedną całość; stan zachowania relatywnie dobry, liczne zagięcia i obszarpania na rogach i brzegach kart.

W ramach tej jednostki archiwalnej uporządkowano w układzie chronologicznym bardzo zróżnicowane dokumenty luźne wystawione zarówno przez instytucje państwowe i kościelne dawnej Rzeczypospolitej, jak i administracji rządowej Cesarstwa Austriackiego. Są to zarówno oryginały dokumentów, a także w większości uwierzytelnione odpisy i wyciągi z archiwów sądów biskupich, ziemskich oraz potwierdzenia uposażenia parafii przez władze austriackie (dokumenty w języku niemieckim).

sygn. **Paraf XIX/4:** *Cyrkularze y obwieszczenia różnych okoliczności i wiadomości [roku] każdego od Komissyi J[ego] C[esarsko] K[rólewskiej] M[o]ści, od roku 1795go (1795-1797)*, s. 95.

Karty papieru czerpanego (19,5×32,5 cm) zapisane obustronnie ciemnym atramentem i zszyte w trzech miejscach w jedną całość; pierwotnie oprawa twarda, obecnie zachowana tylko jedna część mocno uszkodzonej oprawy z czytelnym oryginalnym tytułem; stan zachowania zły, papier pozaginany i obszarpany, całość uszkodzona przez szkodniki w lewym dolnym rogu; defragmentacja, brak kilku kart na początku, s. niezapisane: 58-95.

Zapis rozpoczyna się od 22 sierpnia 1795 r., jeszcze przed podpisaniem traktatu rozbiorowego (24 październik 1795). Rejestrację obwieszczeń zaprzestano 5 lipca 1797 r. Podawano treść każdego rozporządzenia rządu austriackiego wraz z datą jego opublikowania i numerem każdego obwieszczenia, które należało podać do publicznej wiadomości.

sygn. **Paraf XIX/5:** *Okólniki władzy diecezjalnej z roku 1820*, k. 326.

Karty papieru o niejednolitym wymiarze (od 22×18 do 24×38 cm) zapisane jedno i obustronnie ciemnym atramentem, zszyte w trzech miejscach w jedną całość, pierwotnie oprawione w miękką papierową oprawę z której zachowała się wierzchnia część wraz z zapisanym oryginalnym tytułem; każdy oryginał pisma zaopatrzony w pieczęcie instytucji i podpisy właściwych danej sprawie urzędników administracji terenowej Królestwa Polskiego (Komisje Województwa Sandomierskiego) lub organów diecezji sandomierskiej; niektóre dokumenty zapisane na wydrukowanych szablonach, dokumenty zaopatrzone w numery spraw; stan zachowania dobry.

Dokumenty o zróżnicowanym charakterze adresowane do proboszcza infulata klimontowskiego ks. Stanisława Jastrzębskiego (1819-1850) z racji pełnionej przez niego funkcji dziekana koprzywnickiego. Są to głównie uchwały i zalecenia Konsystorza Generalnego Diecezji Sandomierskiej, odezwy biskupów sando-

mierskich do duchowieństwa, pisma urzędowe Komisji Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, odnośnie wprowadzania w życie przepisów prawnych, dotyczących duchowieństwa parafialnego w Królestwie Polskim. Znajdują się tu także dokumenty powstałe w wyniku pełnienia urzędu dziekańskiego (np. *Akt rewizji kaplicy NMP. Różańcowej w Koprzywnicy*, s. 27-30). Całość tych dokumentów zszyto w jedną całość, stąd nie zdecydowano się na ich rozdzielanie. Każdy dokument w formie odezwy, zalecenia, bądź nakazu administracyjnego ułożono w porządku chronologicznym zaczynając od odezwy bpa sandomierskiego Stefana Hołowczyca z 13 października 1819 r.

sygn. **Paraf XIX/6:** *Akta rozporządzeń konsystorskich i władz cywilnych krajowych w diecezji sandomierskiej – dekanacie koprzywnickim z roku 1829*, k. 270.

Karty papieru o niejednorodnym wymiarze (od 22×18 do 24×38 cm) zapisane jedno- i obustronnie ciemnym atramentem, zszyte w trzech miejscach w jedną całość, pierwotnie oprawione w miękką papierową oprawę z której zachowała się wierzchnia część wraz z zapisanym oryginalnym tytułem; każdy oryginał pisma zaopatrzone w pieczęci instytucji i podpisy właściwych danej sprawie urzędników administracji terenowej Królestwa Polskiego (Komisje Województwa Sandomierskiego) lub organów diecezji sandomierskiej; niektóre dokumenty zapisane na wydrukowanych szablonach, dokumenty zaopatrzone w numery spraw; stan zachowania dobry.

Dokumenty o zróżnicowanej treści, adresowane do proboszcza infułata klimontowskiego ks. Stanisława Jastrzębskiego (1819-1850) z racji pełnionej przez niego funkcji dziekana koprzywnickiego. Są to głównie uchwały i zalecenia Konsystorza Generalnego Diecezji Sandomierskiej, odezwy biskupów sandomierskich do duchowieństwa, pisma urzędowe Komisji Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, odnośnie wprowadzania w życie przepisów prawnych dotyczących duchowieństwa parafialnego w Królestwie Polskim. Znajdują się tu także dokumenty będące wynikiem pełnienia urzędu dziekańskiego (np. wykazy kościołów i cmentarzy wymagających remontów). Całość tych dokumentów zszyto w jedną całość, stąd nie zdecydowano się na ich rozdzielanie. Każdy dokument w formie odezwy, zalecenia, bądź nakazu administracyjnego ułożono w porządku chronologicznym.

sygn. **Paraf XIX/7:** *Dokumenty luźne dotyczące parafii w Klimontowie z czasów probostwa ks. Stanisława Jastrzębskiego 1819-1850*, k. 227.

Karty papieru czerpanego o zróżnicowanym wymiarze (do 22×37,5 cm) zapisane jedno- i obustronnie ciemnym atramentem; są to zarówno pojedyncze oryginały i odpisy dokumentów urzędowych jak i pliki pism dotyczących danej sprawy, zszyte w jedną całość; stan zachowania relatywnie dobry, choć część materiałów wymaga konserwacji ze względu na zagrzybenie.

Jednostka ta obejmuje bardzo interesujący i w miarę kompletny zbiór dokumentów dotyczących funkcjonowania parafii w Klimontowie z okresu Królestwa Polskiego. W tym czasie proboszczem infułatem klimontowskim był ks. Stanisław Jastrzębski (†1850). Był to bardzo energiczny i doświadczony duchowny, który wcześniej sprawował funkcję poddziekana kijskiego, plebana w Swarzędzu, był także profesorem Seminarium Duchownego w Kielcach. Od 1815 r. był probosz-

czem w Goźlicach, aż w końcu uzyskał prezentę na probostwo w Klimontowie w 1819 r.³⁶ Po objęciu swojego urzędu w Klimontowie, ks. Jastrzębski przystąpił do rewizji stanu prawnego funduszów i nieruchomości przynależnych do parafii klimontowskiej, po czym zachowała się obszerna dokumentacja. Prowadził także kilkuletni proces mający na celu zmniejszenie jego zdaniem zbyt dużej kwoty podatku płaconego z parafii klimontowskiej. Rozpoczął także remont kościoła parafialnego i dworu proboszczów infulatów klimontowskich. Przyczynił się także do podniesienia z ruiny przynależnej do parafii wsi Borek Klimontowski.

sygn. **Paraf XIX/8:** *Dokumenty ks. Jana Krupińskiego i ks. Filipa Drewniakowskiego, w tym dotyczące parafii Klimontów z lat 1844-1882*, k. 90.

Karty papieru o zróżnicowanym wymiarze zapisane jedno i obustronnie ciemnym atramentem, niektóre dokumenty złożone z kilku kart papieru; stan zachowania dobry.

Uporządkowane pod tą sygnaturą dokumenty dotyczą proboszcza infulata klimontowskiego ks. Jana Krupińskiego (1814-1874)³⁷. Ten wywodzący się z Galicji duchowny kształcił się w seminariach duchownych w Sandomierzu i Warszawie. Po uzyskaniu święceń kapłańskich w 1839 r., został mianowany wikariuszem w Klimontowie. Funkcję tę, ze względu na wyjazdy do Wiednia i Warszawy, pełnił z przerwami. Prezentę na proboszcza infulata w Klimontowie uzyskał w 1852 r. i godność tę sprawował do swojej śmierci. Zachowane materiały dotyczą jego korespondencji urzędowej z Konsystorzem Generalnym Diecezji Sandomierskiej, Naczelnikiem Powiatu Sandomierskiego. Następnie dokumenty odnoszą się do restauracji plebanii zniszczonej podczas nieobecności poprzednika, a także wzniesienia nowych zabudowań dla włościan w majątku parafii – Borek Klimontowski (tu zwłaszcza: *Regestr pomiarowy wsi i folwarku Borek* z sierpnia 1853 r.; *Opisanie gruntów Borek* z ok. 1853 r.; akty notarialne z 1859 r. o zamianie dziesięciny korcowej na pieniężną uiszczaną przez włościan). Ks. Filip Drewniakowski (1815-1882)³⁸ został nominowany na probostwo w Klimontowie w 1875 r. Urząd swój sprawował krótko, niemniej należy stwierdzić, że zachowało się bardzo mało dokumentów powstałych w wyniku jego działalności. Takie materiały znane były jeszcze ks. Wawrzyńcowi Kuklińskiemu, który korzystał z nich opracowując krótką biografię tego duchownego.

sygn. **Paraf XIX/9:** *Dokumenty luźne ks. Teodora Targowskiego, w tym dotyczące parafii Klimontów (1831-1891)*, k. 267.

Karty papieru o zróżnicowanym wymiarze (do 24×38 cm), zapisane jedno i obustronnie; poszczególne dokumenty nie były zszyte w jedną całość tylko zebrane i ułożone we wspólnej oprawie po której zachowała się wierzchnia część z widocznym oryginalnym tytułem: *Dokumenty tyczące się osoby Ks. Pralata Teod[ora] Targowskiego miejscowego proboszcza*; stan zachowania dobry jedynie dokumenty w większych formatach pozaginane i obszarpane na brzegach.

Całość stanowi zbiór bardzo zróżnicowanych treściowo dokumentów i pism dotyczących osoby ks. Teodora Targowskiego (1812-1893; tu dokument: *Opis*

³⁶ Kukliński 1910, s. 158-159.

³⁷ Dostyc szczegółową biografię tego duchownego opracował: Kukliński 1910, s. 194-199.

³⁸ Dostyc szczegółową biografię tego duchownego opracował: Kukliński 1910, s. 199-206.

życia, k. 21)³⁹. Najstarsze dokumenty dotyczą zaświadczeń wystawionych przez rektora Szkoły Wojewódzkiej w Kielcach (20 luty 1831 r.). Po ukończeniu seminarium duchownego w Sandomierzu w 1836 r., ks. Targowski pełnił funkcję administratora parafii w Wolanowie (koło Radomia) i Lisowie, gdzie został proboszczem. W 1843 r. przeniósł się na probostwo w Tarłowie, rok później został mianowany poddziekanem, a w 1857 r. dziekanem zawichojskim. Dokumenty z tego okresu dotyczą spraw związanych z funkcjonowaniem nadzorowanych przez tego duchownego parafii. Zaliczymy do nich korespondencję urzędową z Wydziałem Wyznań i Oświecenia Publicznego w Radomiu, Naczelnikiem Powiatu Opatowskiego i Konsystorzem Generalnym Diecezji Sandomierskiej. W skład opracowanej dokumentacji włączono także pisma i odezwy biskupów sandomierskich, skierowane do duchowieństwa diecezjalnego i osobliwie do ks. Targowskiego.

W 1860 r. ks. Targowski odziedziczył po rodzicach dobra Lipsko wraz z przyległościami, po czym w 1862 r. zrezygnował z funkcji proboszcza tarłowskiego i dziekana zawichojskiego i osiadł w swym majątku w Lipsku. W 1864 r. przyjął nominację biskupią na probostwo modliborzyckie. Dokumenty wystawione po tej dacie, dotyczą korespondencji urzędowej z Naczelnikiem Powiatu Opatowskiego i Konsystorzem Generalnym Diecezji Sandomierskiej, Rządem Gubernialnym Radomskim, włączono tu także odezwy biskupów sandomierskich, kierowanych do proboszcza modliborzyckiego. Zachowały się także oryginały dokumentów nominujących ks. Targowskiego na prałata scholastyka kolegiaty opatowskiej (1870) i dziekana tejże kolegiaty (1885). Ze względu na swój podeszły wiek ks. Targowski został przeniesiony w 1882 r. na probostwo klimontowskie. Zachowane dokumenty wystawione po tej dacie dotyczą sprawowania przez tego duchownego funkcji proboszcza i infułata klimontowskiego.

Opracowane pod tą sygnaturą dokumenty dotyczą zatem życia i działalności duszpasterskiej ks. Targowskiego. Materiały te znalazły się w archiwum parafialnym w Klimontowie, gdyż ów duchowny zabrał je z sobą po nominowaniu go na probostwo klimontowskie, razem z *Protokołem rozporządzeń rządowych* (sygn. Modliborzyce XIX), stąd obszerna dokumentacja dotyczy parafii w Tarłowie i Modliborzycach.

sygn. **Paraf XIX/10: Rachunki z administracji dla Szpitala Ubogich przy Farnym Kościele w Mieście Klimontowie od Roku 1820 (1820-1869)**, k. 37.

Karty papieru czerpanego o zróżnicowanej wielkości (do 25×42 cm), zapisane obu i jednostronnie ciemnym atramentem; niektóre dokumenty oryginalnie zszyte w jedną całość; stan zachowania dobry, jedynie przy większych formatach dokumentów liczne naderwania i obszarpania; zachowała się część dawnej oprawy z dopisanym oryginalnym tytułem.

Dokumenty zawierają dochody i wydatki szpitala prowadzonego przy parafii klimontowskiej, z których proboszczowie rozliczali się z dozorem kościelnym parafii Klimontów.

³⁹ Dosyć szczegółową biografię tego duchownego opracował: Kukliński 1910, s. 204-206.

sygn. **Paraf XIX-XX/11:** *Dokumenty parafii rzymskokatolickiej w Klimontowie z okresu probostwa ks. Wawrzyńca Kuklińskiego (1888-1914)*, k. 127.

Zbiór zróżnicowanych pism, dokumentów, odezwo, odpisów dokumentów, zarówno pojedynczych, jak i zeszytych w większe pliki, zapisanych ciemnym atramentem, stan zachowania dobry.

Ks. Wawrzyniec Kukliński (1848-1913) pobierał nauki w seminarium w Sandomierzu i kontynuował w Sankt-Petersburgu, po czym został wykładowcą Seminarium w Sandomierzu, pełnił także funkcję prefekta szkół sandomierskich (za zaangażowanie w tej pracy uzyskał rosyjskie odznaczenia państwowe). Proboszczem infułatem klimontowskim został nominowany w 1893 r.⁴⁰ Zachowana dokumentacja obejmuje korespondencję urzędową z Konsystorzem Generalnym Diecezji Sandomierskiej, Naczelnikiem Powiatu Sandomierskiego, Wójtem Gminy Klimontów.

sygn. **Paraf XX-K/12:** *Notatki ks. Wawrzyńca Kuklińskiego, przed 1909 r.*, k. 120.

Arkusze papieru kratkowanego w znacznej większości o jednolitym wymiarze (35×45 cm), dodatkowo przelamanego przez środek, zapisane obustronnie czarnym atramentem, częściowo ołówkiem. Stan zachowania dobry.

Zachowane notatki dotyczą działalności pisarskiej ks. Wawrzyńca Kuklińskiego, który amatorsko opracował historię miasta Klimontowa, jak i znajdujących się w tymże mieście zabytkowych świątyń. Wysiłki te na trwałe weszły do obiegu naukowego, ponieważ jego ustalenia zostały opublikowane na łamach „Kroniki Diecezji Sandomierskiej” w latach 1909-1911. Notatki były pisane w przeciągu kilku lat od ok. 1907 r., stąd nie stanowią one zwartego opracowania a zbiór informacji, jakie autorowi udało się ustalić w danym czasie. Są to zarówno przytaczane *in extenso* dokumenty z jakich korzystał autor, jak i gotowe fragmenty tekstów przeznaczonych do opublikowania. Notatki te stanowią część zachowanej spuścizny ks. Kuklińskiego, podczas gdy pozostałe są przechowywane w Bibliotece Wyższego Seminarium Duchownego w Sandomierzu⁴¹.

sygn. **Paraf XIX-XX/13:** *Książka dobrowolnych ofiar i rozchodu na potrzeby Kościoła i szpitala i parafii Klimontów od 1896 r. (1896-1929)*, k. 142.

Zeszyt formatu A4, zapisany obustronnie w formie 8 kolumnowej tabeli; oprawa twarda z klejoną kartką z zapisanym oryginalnym tytułem; stan zachowania dobry; posiada oryginalną paginację; zerwany grzbiet oprawy.

W tabelach podawano datę poczynionej ofiary, źródło darowanego dochodu i nazwisko darującego. Po każdym roku kalendarzowym proboszcz klimontowski rozliczał dochody i wydatki, które zatwierdzali członkowie Dozoru Kościelnego Parafii Klimontów.

⁴⁰ Na temat biografii ks. infułata Wawrzyńca Kuklińskiego: Kukliński 1910, s. 207; J. Wiśniewski, *Katalog pralatów i kanoników sandomierskich*, Radom 1928, s. 172-174

⁴¹ BWSDS, sygn. G 944 (Opisanie miasta Klimontowa, ze spuścizny Wawrzyńca Kuklińskiego)

sygn. **Kolegiata XVII-XVIII:** *Dokumenty dotyczące fundacji kolegiaty w Klimontowie (1648-1725)*, k. 27.

Karty z papieru czerpanego o zróżnicowanej wielkości (od 21×32 cm, do 22×38 cm), zapisane ciemnym atramentem, niektóre karty niezapisane; stan zachowania dobry, jedynie liczne zagięcia i obszarpania na brzegach poszczególnych kart.

Cenny historycznie zbiór oryginalnych dokumentów i ich odpisów, dotyczący ufundowania kolegiaty w Klimontowie przez kanclerza wielkiego koronnego Jerzego Ossolińskiego. Należy tu wymienić oryginał przywileju króla Władysława IV z 1648 r., w którym zatwierdził fundację kolegiaty. Następnie oryginały przywilejów królewskich potwierdzających tenże przywilej, wystawione przez kancelarię królewską Jana III Sobieskiego (1679) i Augusta II (1725). Następnie odpisy dokumentów dotyczące powołania członków kapituły kolegiackiej w latach 1648-1664.

sygn. **Modliborzycy XIX:** *Protokół rozporządzeń rządowych, konsystorskich przy kościele modliborzyckim zapisywanych (1833-1896)*, s. 92.

Karty papieru szarego koloru o jednolitym wymiarze (21×34,5 cm), zszyte w trzech miejscach w jedną całość, oprawione w twardą oprawę z tekstem oryginalnego tytułu (sklejka kilkunastu kart papieru pokryta skórą – mocno zagrzybiona z widocznymi śladami po szkodnikach); zapis prowadzony różnymi rękoma ciemnym atramentem; s. niezapisane: 72-91.

Księga zawiera rejestrację dokumentów urzędowych wpływających do kancelarii parafialnej w Modliborzycach (wieś między Iwaniskami a Opatowem). Zapis prowadzony różnymi rękoma, zapewne przez kolejnych proboszczów modliborzyckich jak i administratorów parafii. Rejestrację dokumentów prowadzono chronologicznie, podając przy tym wystawcę, numer danego dokumentu i krótkie streszczenie jego treści. Protokół ten trafił do Klimontowa za sprawą ks. Teodora Targowskiego, który od r. 1864 był proboszczem w Modliborzycach⁴². W r. 1882, ze względu na podeszły wiek, przeniesiono go na probostwo klimontowskie, gdyż w tej parafii pracowało zazwyczaj dwóch wikariuszy, którzy mogli zastępować proboszcza w pracy duszpasterskiej. Wówczas zabrać musiał z Modliborzyc prezentowany protokół.

2. Księgi metrykalne parafii rzymskokatolickiej w Klimontowie

sygn. **Paraf M/1:** *Księgi metrykalne z lat 1667-1707*, s. 275.

Karty papieru o jednolitym wymiarze (10×32 cm), zszyte w trzech miejscach w jedną całość, zapisane obustronnie ciemnym atramentem, zróżnicowanym charakterem pisma; oprawa sztywna sklejona z kilku kart; stan zachowania dobry do złego, karty zagrzybione, wymagają konserwacji.

Wykazy chrztów i małżeństw udzielanych przez proboszczów i administratorów parafii klimontowskiej od 10 lutego 1667 r. Zapisy prowadzone przez różne osoby, stąd dość zróżnicowany charakter pisma. Zawierają dokładną datę udzielenia sakramentu. Rejestrację udzielonych sakramentów zaczął prowadzić ks. Sta-

⁴² Kukliński 1910, s. 206.

niśław Plewkiewicz (do 1684 r.). Kiedy kolejni proboszczowie klimontowscy, tj. ks. Karol Ciechanowiecki Marcinkiewicz (1684) i ks. Tomasz Józef Marczewski (1684-1693) oddali administrację parafii oo. dominikanom, wówczas w latach 1684-1693 zapisy prowadzili zakonnicy dominikańscy. Po tym czasie rejestrację znów zaczęli prowadzić proboszczowie klimontowscy – ks. Andrzej Willamowicz (1693-1704) i ks. Andrzej Błażejowski (1704-1708). Brak kilkunastu pierwszych kart prezentowanej księgi, stąd nie posiada ona oryginalnego tytułu. Wykazy udzielonych chrztów obejmują s. 1-221; wykazy udzielonych małżeństw obejmują s. 223-275, posiadają odrębny podtytuł: *Metrica Contrahentum Matrimonia ab Anno D[omi]ni 1667mo*.

sygn. **Paraf M/2**: *Księgi metrykalne z lat 1708-1735*, s. 165.

Karty papieru o jednolitym wymiarze (9,5×32 cm), zapisane obustronnie ciemnym atramentem i zszyte w trzech miejscach w jedną całość; oprawa sztywna, sklejona z kilku kart (widoczny pergamin z pismem z XV/XVI w.); posiada oryginalną paginację do s. 20; stan zachowania zły, wymaga konserwacji ze względu na zagrzybenie; s. niezapisane: 56-57; dopiski odręczne ks. Wawrzyńca Kuklińskiego z początku XX w.

Księga zawiera wykazy ochrzczonych od 16 lutego 1708 r. do 5 lipca 1734 r., oraz wykazy zawartych związków małżeńskich od 16 czerwca 1708 r. do 22 maja 1735 r. Zapisy były prowadzone przez różne osoby, stąd bardzo zróżnicowany charakter pisma. Księga zawiera dokładną datę udzielenia sakramentu chrztu i małżeństwa przez proboszczów klimontowskich oraz duchownych wyznaczonych na administratorów parafii. Zapis zaczął prowadzić ks. Andrzej Błażejowski (do 1708 r.), następnie kontynuowali, ponownie powołany na proboszcza klimontowskiego ks. Andrzej Willamowicz (w latach 1708-1710), a także mianowany na administratora parafii klimontowskiej proboszcz chobrzański ks. Dominik Uszeński (w latach 1710-1717), później ks. Walenty Boxa Radoszewski (po 1735)⁴³.

Wykazy chrztów obejmują s. 1-122, posiadają odrębny podtytuł: *Acta Metricae baptizatorum in Ecclesia Collegiata Climuntov[iensis] post Altercantis fortunae ludibria & infelicitatis iacturas occasione dolose et fraudulenter Intrusi V. Andreae Błazeiowski Decreto Romae lamento expulsi per me M. Andream Willamowicz[...] Anno D[omi]ni 1708vus*. Wykazy udzielonych małżeństw obejmują s. 123-145, posiadają odrębny podtytuł: *Acta Metricae copulatorum post reimpositionem mei & installationem ad Ecclesiam Clim[untoviensis] Incipiunt Annus D[omi]ni 1708vus*. Ponadto księga zawiera dopisany na końcu opis stanu parafii (majątek nieruchomy, ruchomości) dokonany przez ks. Walentego Boxę Radoszewskiego w 1717 r. z osobnym podtytułem: *Inwentarium Ecclesia Climuntoviensi per me Valentinum Boxa [Radoszewski] parochum Strzyżowicensem... [1717 r.]*, s. 147-165.

sygn. **Paraf M/3**: *Księgi metrykalne z lat 1735-1789*, s. 278.

Karty papieru czerpanego o jednakowym wymiarze (18×28 cm), zszyte w czterech miejscach w jedną całość, zapisane obustronnie ciemnym atramentem, różnymi charakterami pisma; stan zachowania względnie dobry karty papieru nadgryzione przez szkodniki; oprawa twarda (sklejka kilkunastu kart), znacznie uszkodzona – zerwany grzbiet i wierzchnia część oprawy.

⁴³ Kukliński 1910, s. 67-72.

Zapis prowadzony różnymi rękoma przez poszczególnych księży mansjonarzy. Rejestracja udzielonych sakramentów chrztu rozpoczyna się od 16 lipca 1736 r., kończy w sierpniu r. 1760. Brak kilku początkowych kart z wykazu ochrzczonych, który obejmuje s. 1-114; posiada odrębny podtytuł: *Liber Metrices Baptizatorum Ecclesia Collegiata Parochialis Climuntoviensis Per Illustri[ssimo] et Reverendissimo Domino Valentino Radoszewski Boxa, Canonico Cathedrali Chioviensi, Insignis Collegiata Sandomirensis, Praeposito Infulatam Climuntoviensis, Decano Polanencensi Comparatus Anno D[omi]ni 1735to Die 2da Ju[-]*. Następnie prowadzono wykaz udzielonych sakramentów małżeństw, począwszy od 4 września 1735 r. do 1762 r., który obejmuje s. 115-150; posiada odrębny podtytuł: *Liber Metrices Comparatus*. Dalej zapisywano wykazy zmarłych, które obejmują s. 151-194; posiadają odrębny podtytuł: *Liber Metrices Defunctorum Anno ut Supra 1736*. Od s. 195 znów zaczęto prowadzić wykaz ochrzczonych z odrębnym podtytułem: *Liber Metrices Baptisatorum Ecclesiae Collegiata Parochialis Klimontoviae, per [...] Ignatii Sołtyk Canonici Cathedrali Cracoviensis*.

sygn. **Paraf M/5:** *Liber Metrices Baptisatorum, Copulatorum et Mortuorum Ecclesiae Infulatae Climuntoviensis ab Anno 1789-1797*, s. 86.

Karty papieru czerpanego o jednolitym wymiarze (19×31 cm), zapisane obustronnie ciemnym atramentem i zszyte w jedną całość; oprawa twarda (sklejka kilkunastu kart wzmocnionych skórą, zagrzybiona, widoczne ślady po szkodnikach); stan zapisanego papieru względnie dobry, wymaga konserwacji ze względu na zawilgocenie i zagrzybienie, s. niezapisane: 1-4, 30, 34-37, 39-40, 59-60, 80, 85-86.

Zapis prowadzony przez proboszczów klimontowskich i duchownych pełniących funkcję wikariuszy parafii za probostwa ks. Wojciecha Boxy Radoszewskiego (1776-1796) i ks. Jana Nepomucena Piaskowskiego (1796-1799). Wykaz sakramentów chrztu udzielonych od 14 lutego 1789 r. do 23 grudnia 1796 r., posiada oryginalny podtytuł: *Liber Baptisatorum*, s. 5-29. Wykaz udzielonych sakramentów małżeństw od 19 stycznia 1789 r. do 22 stycznia 1797 r., posiada odrębny podtytuł: *Liber Copulatorum*, s. 47-58. Wykaz zgonów parafian klimontowskich rejestrowanych od 19 lutego 1789 r. do 19 października 1796 r., posiada odrębny podtytuł: *Liber Defunctorum*, s. 63-78. Do księgi włączono druk: *Prawa Względem Ofiary Wieczystey Prowincyów Obojga Narodów, na powiększenie sił Krajowych i względem Sposobu wynalezienia tey Ofiary z Dóbr Ziemijskich i Duchownych w Koronie i w Wielkim Xięstwie Litewskim*, Warszawa 1789, fol., k. A-B 2, tu obejmuje s. 41-46a.

sygn. **Paraf M/6:** *Metrices Baptisatorum Ecclesiae Parochialis Klimontoviensis ab Anno 1797 (1797-1872)*, k. 83, 31, 17, XXIV.

Karty papieru czerpanego o jednolitym wymiarze 24×36,5 cm, z wydrukowanym szablonem w formie tabeli na 13 kolumn, zapisane obustronnie ciemnym atramentem i zszyte w jedną całość; oprawa twarda (sklejka kilkunastu kart) z doklejoną kartką na której zapisano oryginalny tytuł; dodatkowo zawiera doszyte oryginały dokumentów (w ich obrębie dokonano paginacji ciągłej za pomocą cyfr rzymskich); posiada oryginalną paginację.

Wykaz urodzonych od 27 stycznia 1797 r., prowadzony przez proboszcza infulata klimontowskiego ks. Stanisława Prolewicza i kontynuowany przez kolej-

nych proboszczów i wikarych z parafii Klimontów. W odpowiedniej kolumnie i wierszu wydrukowanej tabeli zapisywano dokładną datę urodzenia, imię i płeć narodzonego dziecka, imiona, nazwiska i wyznanie rodziców, a także imiona i nazwiska rodziców chrzestnych. Spisy prowadzono dla każdej miejscowości oddzielnie z niezależną, oryginalną paginacją. Rejestr zaczęto od mieszkańców miasta Klimontów z lat 1797-1836 (*Oppidum Klimontów*, który obejmuje k. 1-70v). Następnie zapisano wykaz dzieci urodzonych we wsi Borek za lata 1797-1872 (*Pagus Borek*, który obejmuje k. 1-31); wsiach Zagaje, Stawisko i Obłójce z lat 1798-1872 (*Colonia Zagay, Stawisko, Obłoyce*, który obejmuje k. 1-13); wsiach Janowice i Byszów z lat 1863-1872 (*Janowice, Byszów*, który obejmuje k. 13-17, co stanowi kontynuację poprzedniej paginacji). Po rejestracji chrztów dzieci urodzonych w tych wsiach, ponownie przystąpiono do zapisywania wykazu chrztów dzieci z miasta Klimontowa za lata 1836-1872 (*Oppidum Klimontów*, który obejmuje k. 71-83v, paginacja stanowi kontynuację poprzedniej, która dotyczy miasta Klimontowa).

W różnych częściach powyższej księgi włączono oryginały dokumentów, stanowiących korespondencję urzędową skierowaną do proboszczów infułatów klimontowskich z racji sprawowanej przez nich funkcji urzędników stanu cywilnego. Dokumenty te sukcesywnie wszywano w odpowiednim miejscu księgi (zgodnie z układem chronologicznym), stąd nie zdecydowano się na ich wycięcie, tylko dokonano w ich obrębie paginacji ciągłej za pomocą cyfr rzymskich. Są to pisma urzędowe Konsystorza Generalnego Diecezji Sandomierskiej, *Akty Znania* – wydawane przez proboszczów Klimontowskich jako pełniących funkcję urzędników stanu cywilnego, które stanowią wyciągi metryk osób urodzonych w parafii Klimontów a zamieszkujących poza jej granicami.

sygn. **Paraf M/7: *Metrices Mortuorum Ecclesiae Parochialis Klimontoviensis ab Anno 1797 (1797-1872)***, k. 77, 18, 19, CXXX.

Karty papieru czerpanego o jednolitym wymiarze (23,5×37 cm), z wydrukowanym szablonem w formie tabeli na 9 kolumn, zapisane obustronnie ciemnym atramentem i zszyte w jedną całość; oprawa twarda (sklejka kilkunastu kart) z doklejoną kartką na której zapisano oryginalny tytuł; dodatkowo zawiera doszyte oryginały dokumentów (w ich obrębie dokonano paginacji ciągłej za pomocą cyfr rzymskich); oryginalna paginacja do k. 70; k. niezapisane: Borek 14v-18.

Wykaz zmarłych, prowadzony od 29 stycznia 1797 r. przez proboszcza infułata klimontowskiego ks. Stanisława Prolewicza i kontynuowany przez kolejnych proboszczów i wikarych z parafii Klimontów. W odpowiedniej kolumnie i wierszu wydrukowanej tabeli zapisywano dokładną datę śmierci, imię i nazwisko zmarłego, wyznanie, płeć, wiek, stan społeczny, godności a także przyczynę zgonu (np.: *morte naturalis, morte ordinalia, hydrope, ex febris*, itp.). Spisy prowadzono dla każdej miejscowości oddzielnie z niezależną paginacją. Zapis zaczęto od mieszkańców miasta Klimontów (*Civis Oppidum Klimontoviensi*, który obejmuje k. 1-57v); następnie zapisano wykaz zmarłych we wsi Borek z lat 1797-1872 (*Pagus Borek*, który obejmuje k. 1-18v); wsi Zagaje i Stawisko z lat 1800-1872 (*Colonia Zagay, Stawisko*, który obejmuje k. 1-9v). Po zapisaniu wykazu zmarłych zamieszkałych w tych wsiach, ponownie przystąpiono do zapisywania

wykazu zmarłych z miasta Klimontowa z lat 1859-1872 (obejmuje k. 9v-19v, paginacja stanowi kontynuację poprzedniej).

W różnych częściach powyższej księgi wszyto oryginały dokumentów, stanowiących korespondencję urzędową skierowaną do proboszczów infulatów klimontowskich z racji sprawowanej przez nich funkcji urzędników stanu cywilnego. Dokumenty te sukcesywnie wszywano w odpowiednim miejscu księgi (zgodnie z układem chronologicznym), stąd nie zdecydowano się na ich wycięcie, tylko dokonano w ich obrębie paginacji ciągłej za pomocą cyfr rzymskich. Są to pisma urzędowe Magistratu miasta Klimontowa, Burmistrza miasta Klimontów i administracji terenowej Królestwa Polskiego, dotyczą spraw związanych ze śmiercią poszczególnych osób jak i ich pochówków.

sygn. **Paraf M/8:** *Metrices Copulatorum Ecclesiae Parochialis Klimontoviensis ab Anno 1797 (1797-1899)*, k. 98, XIII.

Karty papieru czerpanego o jednolitym wymiarze (23,5×36 cm), z wydrukowanym szablonem w formie tabeli na 16 kolumn, zapisane obustronnie ciemnym atramentem i zszyte w jedną całość; oprawa twarda (sklejka kilkunastu kart) z doklejoną kartką na której zapisano oryginalny tytuł; dodatkowo zawiera doszyte oryginały dokumentów (w ich obrębie dokonano paginacji ciągłej za pomocą cyfr rzymskich); oryginalna paginacja do k. 20; k. niezapisane: 32v-44, 50-64v, 72-80, 81v-86, 87-91v, 94v-98.

Wykaz zawartych związków małżeńskich prowadzony od 31 stycznia 1797 r., przez proboszcza infulata klimontowskiego ks. Stanisława Prolewicza i kontynuowany przez kolejnych proboszczów i wikarych z parafii Klimontów. W odpowiedniej kolumnie i wierszu wydrukowanej tabeli zapisywano dokładną datę zawarcia związku małżeńskiego, imiona i nazwiska, wyznanie, wiek nowożeńców, a także imiona i nazwiska oraz stan społeczny i godności świadków. Spisy prowadzono dla każdej miejscowości oddzielnie z niezależną paginacją. Zapis zaczęto od mieszkańców miasta Klimontów do r. 1872 (*Oppidum Klimontoviensi*, który obejmuje k. 1-32); oraz wykaz zawartych związków małżeńskich mieszkańców Klimontowa z lat 1894-1899 (obejmuje k. 44v-49v). Następnie zapisano wykaz zmarłych wsi Janowice z lat 1863-1871 (obejmuje k. 92-93).

W różnych częściach powyższej księgi zamieszczono oryginały dokumentów, stanowiących korespondencję urzędową skierowaną do proboszczów infulatów klimontowskich z racji sprawowanej przez nich funkcji urzędników stanu cywilnego. Dokumenty te sukcesywnie wszywano w odpowiednim miejscu księgi (zgodnie z układem chronologicznym), stąd nie zdecydowano się na ich wycięcie, tylko dokonano w ich obrębie paginacji ciągłej za pomocą cyfr rzymskich. Są to pisma urzędowa biskupów sandomierskich, i dokumenty niezbędne do legalnego zawarcia poszczególnych związków małżeńskich.

sygn. **Paraf M/9:** *Akta Urodzenia, Małżeństwa i Zapowiedzi, Zeyścia w Parafii Klimontowskiej, Powiatu Sandomierskiego w Departamencie Radomskim za Rok 1810*, s. 42.

Karty papieru czerpanego o jednakowym wymiarze (23×38 cm), pierwotnie zszyte w czterech miejscach w jedną całość, zapisane obustronnie ciemnym atramentem, jednakowym charakterem pisma; obecnie zdekompletowane, zachowała się tylko część księgi (obejmuje końcowe

miesiące 1810 r.); bez oprawy (nie zachowała się), zachowana jedynie jej wierzchnia część z doklejoną kartką z zapisanym oryginalnym tytułem; stan zachowania zły; podpisy mieszkańców narodowości żydowskiej w jidysz.

Akty urodzenia, zejścia (zgonu) i małżeństwa (każdy zarejestrowany pod numerem porządkowym), wpisywane przez proboszcza infułata klimontowskiego ks. Stanisława Prolewicza. Wpisy zawierają dokładną datę, opis okoliczności wystawienia aktu i dodatkowo poświadczenie przez jednego świadka, który uczestniczył w wystawieniu dokumentu. W księdze tej rejestrowano także akty urodzeń, zgonów i małżeństw, dotyczących ludności wyznania mojżeszowego, licznie zamieszkujących wówczas w Klimontowie (podpisywali się na dokumentach w języku jidysz).

sygn. **Paraf M/10:** Księga akt stanu cywilnego za rok 1811, s. 140.

Karty papieru czerpanego o jednakowym wymiarze 23×38 cm, zszyte w czterech miejscach w jedną całość, zapisane obustronnie ciemnym atramentem, jednakowym charakterem pisma; posiada oryginalną paginację; bez oprawy (nie zachowała się); stan zachowania dobry; s. niezapisane: 120-140; podpisy mieszkańców narodowości żydowskiej w jidysz.

Akty urodzenia, zejścia (zgonu) i małżeństwa (każdy zarejestrowany pod numerem porządkowym), wpisywane przez proboszcza infułata klimontowskiego ks. Piotra Łęskiego w 1812 r., na podstawie luźnych notatek jakie zachowały się poprzedniku, który pełnił wówczas funkcję urzędnika stanu cywilnego gminy Klimontów w Księstwie Warszawskim. Wpisy zawierają dokładną datę, opis okoliczności wystawienia aktu i dodatkowo poświadczenie przez jednego świadka, który uczestniczył w wystawieniu dokumentu. W księdze tej rejestrowano także akty urodzeń, zgonów i małżeństw, dotyczących ludności wyznania mojżeszowego, licznie zamieszkujących wówczas w Klimontowie (podpisywali się na dokumentach w języku jidysz). Po s. 87 opracowano: *Regestr alfabetyczny Aktów Stanu Cywilnego w tej księdze znajdujących się*. Umożliwia on szybkie odnalezienie wpisu aktu urodzenia danej osoby według nazwiska.

sygn. **Paraf M/11:** *Księga Aktów Urodzenia, Małżeństw y Zeyścia Gminy Parafialney Klimontowskiej, przez urzędnika Stanu Cywilnego za Rok 1812 sporządzona*, s. 106.

Karty papieru czerpanego o jednolitym wymiarze (24,5×38,5 cm), zszyte w czterech miejscach w jedną całość, zapisane obustronnie ciemnym atramentem, jednakowym charakterem pisma; posiada oryginalną paginację; stan zachowania zły – zerwane szycie, oprawa twarda (sklejka kilkunastu kart papieru), zdefektowana, zachowana tylko wierzchnia część bez grzbietu, obszarpana i uszkodzona przez szkodniki, zawiera doklejoną kartę papieru z zapisanym oryginalnym tytułem; defragmentacja: brak kilkunastu kart na końcu; podpisy mieszkańców narodowości żydowskiej w jidysz.

Zawartość pod względem formy i treści tak samo jak powyżej. Rejestracja i zapis prowadzony przez mansjonarza ks. Grzegorza Walenckiego, zastępcę urzędnika stanu cywilnego i proboszcza infułata klimontowskiego ks. Piotra Łęskiego, który pełnił funkcję urzędnika stanu cywilnego.

sygn. **Paraf M/12:** *Księga Aktów Urodzenia, Małżeństw y Zeyścia Gminy Parafialney Klimontowskiej, przez urzędnika Stanu Cywilnego za Rok 1813 sporządzona*, s. 122.

Karty papieru czerpanego o jednolitym wymiarze (24×38 cm), zszyte w czterech miejscach w jedną całość, zapisane obustronnie ciemnym atramentem, jednakowym charakterem pisma; posiada oryginalną paginację; stan zachowania dobry, oprawa twarda (sklejka kilkunastu kart papieru), obszarpana i uszkodzona przez szkodniki, zawiera doklejoną kartę papieru z zapisanym oryginalnym tytułem; podpisy mieszkańców narodowości żydowskiej w jidysz.

Zawartość pod względem formy i treści tak samo jak powyżej. Rejestracja i zapis prowadzony przez proboszcza infułata klimontowskiego ks. Piotra Łęskiego, który pełnił funkcję urzędnika stanu cywilnego.

sygn. **Paraf M/13:** *Księga Aktów Urodzenia, Małżeństw y Zeyścia Gminy Parafialney Klimontowskiej, przez urzędnika Stanu Cywilnego za Rok 1814 sporządzona*, s. 159.

Karty papieru czerpanego o jednolitym wymiarze (22×38 cm), zszyte w jedną całość, zapisane obustronnie ciemnym atramentem, jednakowym charakterem pisma; zawiera oryginalną paginację do s. 142; stan zachowania dobry, oprawa twarda (sklejka kilkunastu kart papieru i lnianej tkaniny), obszarpana i uszkodzona przez szkodniki, zawiera doklejoną kartę papieru z zapisanym oryginalnym tytułem; podpisy mieszkańców narodowości żydowskiej w jidysz.

Zawartość pod względem formy i treści tak samo jak powyżej. Rejestracja i zapis prowadzony przez proboszcza infułata klimontowskiego ks. Piotra Łęskiego, który pełnił funkcję urzędnika stanu cywilnego.

sygn. **Paraf M/14:** *Księga Aktów Urodzenia, Małżeństw y Zeyścia Gminy, Parafialney Klimontowskiej, przez urzędnika Stanu Cywilnego za Rok 1815 sporządzona*, s. 172.

Karty papieru czerpanego o jednolitym wymiarze (24,5×38,5 cm), zszyte w czterech miejscach w jedną całość, zapisane obustronnie ciemnym atramentem, jednakowym charakterem pisma; posiada oryginalną paginację (miejscami jej zapis wyblaknął); stan zachowania dobry, oprawa twarda (sklejka kilkunastu kart papieru), obszarpana i uszkodzona przez szkodniki, zawiera doklejoną kartę papieru z zapisanym oryginalnym tytułem; s. niezapisane: 110-171; podpisy mieszkańców narodowości żydowskiej w jidysz.

Zawartość pod względem formy i treści tak samo jak powyżej. Rejestracja i zapis prowadzony przez proboszcza infułata klimontowskiego ks. Piotra Łęskiego, który pełnił funkcję urzędnika stanu cywilnego.

sygn. **Paraf M/15:** *Księga Aktów Urodzeń, Małżeństw y Zeyść Gminy Parafialney Klimontowskiej Roku 1816 sporządzona*, s. 131.

Karty papieru czerpanego o jednolitym wymiarze (23,5×37,5 cm), zszyte w czterech miejscach w jedną całość, zapisane obustronnie ciemnym atramentem, jednakowym charakterem pisma; posiada oryginalną paginację; oprawa twarda (sklejka kilkunastu kart) ze skórzanym wzmocnieniem na grzbiecie i doklejoną kartą z zapisanym oryginalnym tytułem; stan zachowania dobry, jedynie oprawa obszarpana na rogach i uszkodzona przez szkodniki; podpisy mieszkańców narodowości żydowskiej w jidysz.

Zawartość pod względem formy i treści tak samo jak powyżej. Rejestracja

i zapis prowadzony przez proboszcza infułata klimontowskiego ks. Piotra Łęskiego, który pełnił funkcję urzędnika stanu cywilnego.

sygn. **Paraf M/16:** *Księga Aktów Urodzenia, Małżeństwa i Zejścia Gminy Parafialnej Klimontowskiej na Rok 1817 sporządzona*, s. 116.

Karty papieru czerpanego o jednolitym wymiarze (23×37,5 cm), zszyte w czterech miejscach w jedną całość, zapisane obustronnie ciemnym atramentem, podobnym charakterem pisma; posiada oryginalną paginację; oprawa twarda (sklejka kilkunastu kart) z doklejoną kartką z zapisanym oryginalnym tytułem; stan zachowania dobry, oprawa obszarpana i naderwana z widocznymi śladami po szkodnikach; s. niezapisane: 51-72, 114-116; podpisy mieszkańców narodowości żydowskiej w jidysz.

Zawartość pod względem formy i treści tak samo jak powyżej. Rejestracja i zapis prowadzony przez proboszcza infułata klimontowskiego ks. Piotra Łęskiego, który pełnił funkcję urzędnika stanu cywilnego.

sygn. **Paraf M/17:** *Księga akt stanu cywilnego za rok 1818*, s. 112.

Karty papieru czerpanego w jednolitym wymiarze (22×37 cm), zszyte w czterech miejscach w jedną całość, zapisane obustronnie ciemnym atramentem, jednakowym charakterem pisma; bez oprawy (nie zachowała się); posiada oryginalną paginację (miejscami nieczytelna); stan zachowania dobry, zagięte poszczególne karty; s. niezapisane: 96-112; podpisy mieszkańców narodowości żydowskiej w jidysz.

Zawartość pod względem formy i treści jak powyżej. Wpisy prowadzone przez proboszcza infułata klimontowskiego ks. Piotra Łęskiego.

sygn. **Paraf M/18:** *Księga Aktów Cywilnych, Małżeństw i Urodzin i Zejścia Gminy Parafialnej Klimontów, przez Urzędnika Stanu Cywilnego teyże Gminy sporządzona na Rok 1819*, s. 119.

Karty papieru czerpanego o jednolitym wymiarze (22,5×35,5 cm), zszyte w czterech miejscach w jedną całość, zapisane obustronnie ciemnym atramentem; posiada oryginalną paginację; bez oprawy; stan zachowania dobry; podpisy mieszkańców narodowości żydowskiej w jidysz.

Zawartość pod względem formy i treści jak powyżej. Rejestracja i zapis prowadzony przez mansonarzy klimontowskich ks. Macieja Różewicza i ks. Wincentego Zacharskiego, którzy pełnili wówczas funkcję zastępcy urzędnika stanu cywilnego w parafii Klimontów.

sygn. **Paraf M/19:** *Akta stanu cywilnego za rok 1820*, s. 126.

Karty papieru czerpanego w jednolitym wymiarze (23×37 cm), zszyte w czterech miejscach w jedną całość, zapisane obustronnie ciemnym atramentem, jednakowym charakterem pisma; bez oprawy (nie zachowała się); posiada oryginalną paginację; stan zachowania dobry, zagięte poszczególne karty; s. niezapisane 119-126; podpisy mieszkańców narodowości żydowskiej w jidysz.

Zawartość pod względem formy i treści jak powyżej. Wpisy prowadzone przez mansonarza klimontowskiego ks. Wincentego Zacharskiego.

sygn. **Paraf M/20:** *Księga akt stanu cywilnego za rok 1821*, s. 116.

Karty papieru czerpanego w jednolitym wymiarze (24×37,5 cm), zszyte w czterech miejscach w jedną całość, zapisane obustronnie ciemnym atramentem, jednakowym charakterem pisma; oprawa miękka (sklejka kilku kart) posiada oryginalny tytuł: *Na Klimontów Rok 1821*; posiada oryginalną paginację; stan zachowania dobry, zagięte poszczególne karty; s. niezapisane 80-116; podpisy mieszkańców narodowości żydowskiej w jidysz.

Zawartość pod względem formy i treści jak powyżej. Wpisy prowadzone przez mansjonarza klimontowskiego ks. Wincentego Zacharskiego.

sygn. **Paraf M/21:** *Księga Aktów Cywilnych Małżeństwa, Urodzenia i Zeyścia Gminy Parafialney Klimontowskiej, przez Urzędnika Stanu Cywilnego teyże Gminy sporządzona na Rok 1822*, s. 100.

Karty papieru czerpanego o szaro-niebieskiej barwie, w jednolitym wymiarze (24×38 cm), zszyte w czterech miejscach w jedną całość, zapisane obustronnie ciemnym atramentem, jednakowym charakterem pisma; zerwana oprawa z zapisanym oryginalnym tytułem; posiada oryginalną paginację; stan zachowania dobry, zagięte poszczególne karty; s. niezapisane: 74-100; podpisy mieszkańców narodowości żydowskiej w jidysz.

Zawartość pod względem formy i treści jak powyżej. Wpisy prowadzone przez mansjonarza klimontowskiego ks. Wincentego Zacharskiego, który pełnił funkcję urzędnika stanu cywilnego.

sygn. **Paraf M/22:** *Książka Aktów Cywilnych Gminy Parafialney Klimontow[skiej] na Rok 1823*, s. 91.

Karty papieru czerpanego o szaro-niebieskiej barwie, w jednolitym wymiarze (22,5×37 cm), zszyte w czterech miejscach w jedną całość, zapisane obustronnie ciemnym atramentem, jednakowym charakterem pisma; oprawa miękka (sklejka kilku kart) z doklejoną kartką na której zapisano oryginalny tytuł; posiada oryginalną paginację; stan zachowania dobry, zagięte poszczególne karty, zerwany grzbiet oprawy; podpisy mieszkańców narodowości żydowskiej w jidysz.

Zawartość pod względem formy i treści jak powyżej. Wpisy prowadzone przez mansjonarza klimontowskiego ks. Wincentego Zacharskiego, który pełnił funkcję urzędnika stanu cywilnego.

sygn. **Paraf M/23:** *Księga Aktów Stanu Cywil[nego], Urodzenia, Zapowiedzi, Małżeństwa i Zeyścia Gminy Parafialney Klimontów Roku 1824*, s. 115.

Karty papieru czerpanego o jednolitym wymiarze (20,5×35,5 cm), zszyte w czterech miejscach w jedną całość, zapisane obustronnie ciemnym atramentem; oprawa miękka (sklejka kilku kart) z doklejoną kartką na której zapisano oryginalny tytuł; stan zachowania relatywnie dobry (liczne zagięcia na rogach kart); oprawa uszkodzona, zerwany grzbiet, liczne zagięcia i obszarpania, miejscami wyblakła oryginalna paginacja; s. niezapisane: 104-115; podpisy ludności narodowości żydowskiej w jidysz.

Zawartość pod względem formy i treści podobna jak powyżej. Zapis prowadzili mansjonarz klimontowski ks. Wincenty Zacharski i proboszcz infułat klimontowski ks. Stanisław Jastrzębski, który pełnił funkcję urzędnika stanu cywilnego.

sygn. **Paraf M/24:** *Księga akt stanu cywilnego za rok 1825*, s. 116.

Karty papieru o jednolitym wymiarze (20,5×36,5 cm), zszyte w czterech miejscach w jedną całość, zapisane obustronnie ciemnym atramentem, jednakowym charakterem pisma; brak sztywnej oprawy z doklejoną kartką na której zapisano oryginalny tytuł; stan zachowania relatywnie dobry (liczne zagięcia na rogach kart); oryginalna paginacja; s. niezapisane: 104-116, defragmentacja: wycięte 2 k. pomiędzy s. 104-109; podpisy ludności narodowości żydowskiej w jidysz.

Zawartość pod względem formy i treści podobna jak powyżej. Zapis prowadził wikary klimontowski ks. Ludwik Radziński, który pełnił funkcję zastępcy urzędnika stanu cywilnego tj. proboszcza ks. Stanisława Jastrzębskiego.

sygn. **Paraf M/25:** *Księga ochrzczonych, Parafia Klimontów (1826-1846)*, s. 282.

Karty papieru o szaroniebieskim zabarwieniu w jednakowym wymiarze (24,5×40 cm), zszyte i oprawione w jedną całość; zapis prowadzono obustronnie zróżnicowanym charakterem pisma; oprawa twarda – sklejka kilkunastu kart powleczonych skórą (uszkodzona – zerwany grzbiet), pierwotnie z doklejoną kartką z zapisanym oryginalnym tytułem (nie zachowała się); posiada oryginalną paginację.

Każdy zapis o udzielonym sakramencie chrztu dokonywany przez kolejnych proboszczów i wikariuszy klimontowskich, podawano przy tym płeć dziecka, miejsce zamieszkania, wiek i wykonywany zawód (ew. wykonywane zajęcie, stan społeczny) rodziców. Notowano także imiona i nazwiska świadków obecnych przy wypisywaniu aktu chrztu. Każdy rejestr posiada w obrębie każdego roku kalendarzowego swój numer porządkowy. Sporządzano dodatkowo na końcu każdego roku kalendarzowego alfabetyczny rejestr ochrzczonych wg nazwisk.

sygn. **Paraf M/26:** *Księga zmarłych, Parafia Klimontów (1826-1841)*, s. 186.

Karty papieru o szaroniebieskim zabarwieniu w jednakowym wymiarze (24,5×40 cm), zszyte i oprawione w jedną całość; zapis prowadzono obustronnie zróżnicowanym charakterem pisma; oprawa twarda – sklejka kilkunastu kart powleczonych skórą, pierwotnie z doklejoną kartką z zapisanym oryginalnym tytułem (nie zachowała się); posiada oryginalną paginację.

Zapis prowadzony przez kolejnych proboszczów i wikariuszy klimontowskich, podawano przy tym imiona i nazwiska, miejsce zamieszkania, wiek i wykonywany zawód osób zmarłych. Każdy rejestr zgonu posiada w obrębie każdego roku kalendarzowego swój numer porządkowy. Sporządzano dodatkowo na końcu każdego roku kalendarzowego alfabetyczny rejestr zmarłych wg nazwisk.

sygn. **Paraf M/27:** *Księga Aktów Zapowiedzi w Parafii Klimontowskiej od Roku 1826 (1826-1889)*, s. 90.

Karty papieru o szaroniebieskim zabarwieniu w jednakowym wymiarze (24,5×40 cm), zszyte i oprawione w jedną całość; zapis prowadzono obustronnie zróżnicowanym charakterem pisma; oprawa twarda – sklejka kilkunastu kart powleczonych skórą; posiada oryginalną paginację; s. niezapisane: 69-90.

Każda zapowiedź zapisywana przez wikariuszy klimontowskich, podawano przy tym imiona i nazwiska osób zamierzających zawrzeć związek małżeński. Każda rejestrowana zapowiedź posiada w obrębie każdego roku kalendarzowego swój numer porządkowy.

sygn. **Paraf M/28:** *Księga małżeństw, parafia Klimontów (1826-1847)*, s. 134.

Karty papieru o szaroniebieskim zabarwieniu w jednakowym wymiarze (24,5×40 cm), zszyte i oprawione w jedną całość; zapis prowadzono obustronnie zróżnicowanym charakterem pisma; oprawa twarda – sklejka kilkunastu kart powleczonych skórą (uszkodzona – zerwany grzbiet, widoczne ślady po szkodnikach); posiada oryginalną paginację.

Każdy zawarty związek małżeński rejestrowany przez proboszczów lub wikariuszy klimontowskich, podawano przy tym imiona i nazwiska, wiek, miejsce zamieszkania, wykonywany zawód (ew. zajęcie, stan społeczny) osób wstępujących w związek małżeński. Ponadto notowano imiona i nazwiska świadków uczestniczących w akcie zawarcia związku małżeńskiego. Każda zarejestrowany akt małżeństwa posiada w obrębie każdego roku kalendarzowego swój numer porządkowy. Na końcu każdego roku kalendarzowego sporządzano alfabetyczny wykaz zawartych związków małżeńskich wg nazwisk.

sygn. **Paraf M/29:** *Księga ochrzczonych, Parafia Klimontów (1847-1862)*, s. 188.

Karty papieru o szaroniebieskim zabarwieniu w jednakowym wymiarze (24,5×40 cm), zszyte i oprawione w jedną całość; zapis prowadzono obustronnie zróżnicowanym charakterem pisma; oprawa twarda – sklejka kilkunastu kart powleczonych skórą, pierwotnie z doklejoną kartką z zapisanym oryginalnym tytułem (nie zachowała się); posiada oryginalną paginację.

Forma i treść prowadzonych zapisów analogiczna jak poprzednia księga ochrzczonych (sygn. Paraf M/25).

sygn. **Paraf M/30:** *Księga zmarłych, Parafia Klimontów (1847-1862)*, s. 186.

Karty papieru o szaroniebieskim zabarwieniu w jednakowym wymiarze (24,5×40 cm), zszyte i oprawione w jedną całość; zapis prowadzono obustronnie zróżnicowanym charakterem pisma; oprawa twarda – sklejka kilkunastu kart powleczonych skórą, pierwotnie z doklejoną kartką z zapisanym oryginalnym tytułem (nie zachowała się); posiada oryginalną paginację.

Forma i treść prowadzonych zapisów analogiczna jak poprzednia księga ochrzczonych (sygn. Paraf M/26).

sygn. **Paraf M/31:** *Księga małżeństw, Parafia Klimontów (1848-1871)*, s. 140.

Karty papieru o szaroniebieskim zabarwieniu w jednakowym wymiarze (24,5×40 cm), zszyte i oprawione w jedną całość; zapis prowadzono obustronnie zróżnicowanym charakterem pisma; oprawa twarda – sklejka kilkunastu kart powleczonych skórą, pierwotnie z doklejoną kartką z zapisanym oryginalnym tytułem (nie zachowała się); posiada oryginalną paginację.

Forma i treść prowadzonych zapisów analogiczna jak poprzednia księga małżeństw (sygn. Paraf M/28). Od 1868 r. rejestracja zawartych związków małżeńskich prowadzona w języku rosyjskim (od s. 115).

sygn. **Paraf M/32:** *Księga ochrzczonych, Parafia Klimontów (1863-1892)*, s. 516.

Karty papieru zbliżonym wymiarze (24,5×40 cm), zszyte i oprawione w jedną całość; zapis prowadzono obustronnie zróżnicowanym charakterem pisma; oprawa twarda – sklejka kilkunastu kart powleczonych skórą (uszkodzona, zerwany grzbiet), pierwotnie z doklejoną kartką z zapisanym oryginalnym tytułem (nie zachowała się); posiada oryginalną paginację, często już nieczytelną w wyniku obszarpania rogów poszczególnych kart; uszkodzona – pozrywane szycia kart, stąd wypadające z całości karty, liczne zagięcia i obszarpania kart na brzegach.

Forma i treść prowadzonych zapisów analogiczna jak poprzednia księga ochrzczonych (sygn. Paraf M/25). Od 1868 r. rejestracja udzielonych sakramentów chrztu w języku rosyjskim (od s. 74).

sygn. **Paraf M/33:** *Księga zmarłych, Parafia Klimontów (1861-1878)*, s. 186.

Karty papieru w jednakowym wymiarze (24,5×40 cm), zszyte i oprawione w jedną całość; zapis prowadzono obustronnie zróżnicowanym charakterem pisma; oprawa twarda – sklejka kilkunastu kart powleczonych skórą, pierwotnie z doklejoną kartką z zapisanym oryginalnym tytułem (nie zachowała się); posiada oryginalną paginację.

Forma i treść prowadzonych zapisów analogiczna jak poprzednia księga zmarłych (sygn. Paraf M/26). Od 1868 r. zapis prowadzony w języku rosyjskim (od. s. 67).

sygn. **Paraf M/34:** *Księga małżeństw, Parafia Klimontów (1872-1895)*, s. 172.

Karty papieru w jednakowym wymiarze 27×42,5 cm, zszyte i oprawione w jedną całość; zapis prowadzono obustronnie zróżnicowanym charakterem pisma; oprawa twarda – sklejka kilkunastu kart powleczonych skórą (uszkodzona – zerwany grzbiet), pierwotnie z doklejoną kartką z zapisanym oryginalnym tytułem (nie zachowała się); posiada oryginalną paginację.

Forma i treść prowadzonych zapisów analogiczna jak poprzednia księga małżeństw (sygn. Paraf M/28).

sygn. **Paraf M/35:** *Księga ochrzczonych, Parafia Klimontów (1892-1903)*, s. 520.

Karty papieru w jednakowym wymiarze (24,5×40 cm), zszyte i oprawione w jedną całość; zapis prowadzono obustronnie zróżnicowanym charakterem pisma; oprawa twarda – sklejka kilkunastu kart powleczonych skórą, pierwotnie z doklejoną kartką z zapisanym oryginalnym tytułem (nie zachowała się); posiada oryginalną paginację.

Forma i treść prowadzonych zapisów analogiczna jak poprzednia księga ochrzczonych (sygn. Paraf M/25).

sygn. **Paraf M/36:** *Liber Natorum et Baptisatorum Parochiae Klimontoviensis captum ab Anno 1884 (1884-1927)*, s. 188.

Zeszyt formatu A4; karty z naniesionym wydrukiem w formie 14 kolumnowej tabeli; zapisane obustronnie ciemnym atramentem; oprawa miękka z doklejoną kartką z zapisanym oryginalnym tytułem; stan zachowania dobry; s. niezapisane: 51-59.

Wykazy urodzonych i ochrzczonych dzieci zawierają w obrębie każdego roku kalendarzowego swój numer porządkowy z danej księgi ochrzczonych. W odpowiedniej kolumnie tabeli zapisywano datę narodzin i chrztu dziecka, następnie wpisywano miejsce narodzenia, płeć dziecka, imiona i nazwiska rodziców oraz zawód przez nich wykonywany. Zaznaczano także czy dziecko było poczęte w zalegalizowanym związku małżeńskim, na końcu wpisywano imiona i nazwiska rodziców chrzestnych.

sygn. **Paraf M/37:** *Liber Natorum (Raptularz) 1899 (1899-1910)*, s. 269.

Zeszyt formatu A4, zapisany obustronnie w formie 14-kolumnowej wydrukowanej tabeli; oprawa twarda z doklejoną kartką z zapisanym oryginalnym tytułem; uszkodzona oprawa, zerwany grzbiet, liczne ślady po szkodnikach.

W tabelach notowano numer porządkowy w księdze ochrzczonych w danym roku kalendarzowym, następnie daty urodzin i chrztu dziecka, imiona, nazwiska, wyznanie, wiek, miejsce zamieszkania i zawód rodziców a także imiona i nazwiska rodziców chrzestnych.

sygn. **Paraf M/38:** *Księga zmarłych, Parafia Klimontów (1879-1890)*, s. 154.

Karty papieru o szaroniebieskim zabarwieniu w jednakowym wymiarze 24,5×40 cm, zszyte i oprawione w jedną całość; zapis prowadzono obustronnie zróżnicowanym charakterem pisma; oprawa twarda – sklejka kilkunastu kart powleczonych skórą, pierwotnie z doklejoną kartką z zapisanym oryginalnym tytułem (nie zachowała się).

Forma i treść prowadzonych zapisów analogiczna jak poprzednia księga zmarłych (sygn. Paraf M/26).

sygn. **Paraf M/38a:** *Księga zmarłych, Parafia Klimontów (1890-1903)*, s. 294.

Karty papieru o szaroniebieskim zabarwieniu w jednakowym wymiarze 24,5×40 cm, zszyte i oprawione w jedną całość; zapis prowadzono obustronnie zróżnicowanym charakterem pisma; oprawa twarda – sklejka kilkunastu kart powleczonych skórą, pierwotnie z doklejoną kartką z zapisanym oryginalnym tytułem (nie zachowała się).

Forma i treść prowadzonych zapisów analogiczna jak poprzednia księga zmarłych (sygn. Paraf M/26 i kolejne księgi).

sygn. **Paraf M/39:** *Księga małżeństw, Parafia Klimontów (1895-1925)*, k. 239.

Karty papieru w jednakowym wymiarze (24,5×40 cm), zszyte i oprawione w jedną całość; zapis prowadzono obustronnie zróżnicowanym charakterem pisma; oprawa twarda – sklejka kilkunastu kart powleczonych tkaniną, pierwotnie z doklejoną kartką z zapisanym oryginalnym tytułem (nie zachowała się); posiada oryginalną paginację.

Forma i treść prowadzonych zapisów analogiczna jak poprzednia księga małżeństw (sygn. Paraf M/28). Od 1915 r. zapis prowadzony w języku polskim (od. k. 152v).

sygn. **Paraf M/40:** *Liber Sponsorum ab anno 1899 (1899-1926)*, s. 142.

Zeszyt formatu A4, zapisany obustronnie w formie 7-kolumnowej wydrukowanej tabeli; oprawa twarda z doklejoną kartką z zapisanym oryginalnym tytułem.

W poszczególnych kolumnach tabeli podawano numer porządkowy zawarcia danego związku małżeńskiego w danym roku kalendarzowym (ułatwiał odnalezienie pożądanego zapisu z ksiąg małżeństw), następnie notowano datę zawarcia związku małżeńskiego, imiona, nazwiska, wyznanie, wiek, miejsce zamieszkania i zawód nowożeńców a także imiona i nazwiska świadków.

sygn. **Paraf M/41:** *Księga ochrzczonych, Parafia Klimontów (1904-1914)*, k. 298.

Karty papieru w zbliżonym wymiarze (24,5×40 cm), zszyte i oprawione w jedną całość; zapis prowadzono obustronnie zróżnicowanym charakterem pisma; oprawa twarda - sklejka kilkunastu kart powleczonych skórą (uszkodzona zerwany grzbiet), pierwotnie z doklejoną kartką z zapisanym oryginalnym tytułem (nie zachowała się); posiada oryginalną paginację; uszkodzona – pozrywane szycia kart, stąd wypadające z całości karty, liczne zagięcia i obszarpania kart na brzegach.

Forma i treść prowadzonych zapisów analogiczna jak poprzednia księga ochrzczonych (sygn. Paraf M/25 i następne księgi ochrzczonych).

sygn. **Paraf M/42:** *Księga zmarłych, Parafia Klimontów (1904-1931)*, k. 259.

Karty papieru w jednakowym wymiarze 24,5×40 cm, zszyte i oprawione w jedną całość; zapis prowadzono obustronnie zróżnicowanym charakterem pisma; oprawa twarda – tekturowa.

Forma i treść prowadzonych zapisów analogiczna jak poprzednia księga zmarłych (sygn. Paraf M/26 i następne). Od r. 1915 zapisy prowadzone w języku polskim (od k. 124v.).

sygn. **Paraf M/43:** *Liber Mortuorum od 1899 do 1922*, s. 274.

Zeszyt formatu A4, zapisany obustronnie w formie 12 kolumnowej wydrukowanej tabeli; oprawa twarda z doklejoną kartką z zapisanym oryginalnym tytułem.

W poszczególnych kolumnach tabeli notowano numer porządkowy wg którego można znaleźć rejestr w danej księdze zmarłych, następnie datę śmierci, imię i nazwisko zmarłego, jego wykonywany zawód, wiek, miejsce zamieszkania a także przyczynę śmierci.

sygn. **Paraf M/43a:** *Księga zmarłych rzymsko-katolickiej parafii Klimontów, Tom I-wszy (1915-1916)*, s. 100.

Wydrukowana księga o wymiarze (24,5×39 cm), zapisana obustronnie w formie 11 kolumnowej tabeli; oprawa miękka z doklejoną kartką z zapisanym oryginalnym tytułem; stan zachowania dobry; posiada oryginalną paginację; s. niezapisane: 11-100.

W poszczególnych kolumnach tabeli notowano datę zgonu mieszkańca parafii, imię, nazwisko, wyznanie, płeć, wiek i zawód zmarłego. Przewidziano także pozycję dotyczącą chorób i powodu śmierci (np. *krosty, suchoty, duszność, zapalenie płuc*, itp.). Rejestr zmarłych zatwierdzony przez administrację terenową władz okupacyjnych Austro-Węgier.

sygn. **Paraf M/44:** *Księga małżeństw, Parafia Klimontów lata 1926-1937*, k. 120.

Zeszyt formatu A4, zapisany obustronnie; oprawa twarda powleczona tkaniną; posiada oryginalną paginację.

Zapis pod względem formy i treści analogiczny jak w poprzednich księgach małżeństw (poczynając od księgi: sygn. Paraf M/28).

sygn. **Paraf M/45:** *Księga ochrzczonych, Parafia Klimontów lata 1915-1934*, k. 306.

Zeszyt formatu A4, zapisany obustronnie; posiada oryginalną paginację; oprawa twarda tekturowa.

Zapis pod względem formy i treści analogiczny jak w poprzednich księgach ochrzczonych (poczynając od księgi: sygn. Paraf M/25). Zapis prowadzono w języku polskim od 1915 r. (od k. 18v).

sygn. **Paraf M/46:** *Księga zmarłych, Parafia Klimontów (1932-1945)*, k. 300.

Zeszyt w formacie A4, oprawa tekturowa powleczona skórą; zapis prowadzono obustronnie zróżnicowanym charakterem pisma; posiada oryginalną paginację; k. niezapisane: 178-300v.

Forma i treść prowadzonych zapisów analogiczna jak poprzednie księgi zmarłych (począwszy od księgi sygn. Paraf M/26 i następne).

sygn. **Paraf M/47:** *Księga małżeństw, Parafia Klimontów (1938-1945)*, k. 150.

Zeszyt w formacie A4, oprawa tekturowa; zapis prowadzono obustronnie zróżnicowanym charakterem pisma; posiada oryginalną paginację; k. niezapisane: 101-150v.

Forma i treść prowadzonych zapisów analogiczna jak poprzednie księgi małżeństw (począwszy od księgi sygn. Paraf M/28 i następne).

sygn. **Paraf M/48:** *Księga ochrzczonych, Parafia Klimontów (1934-1943)*, k. 198.

Zeszyt w formacie A4, oprawa tekturowa; zapis prowadzono obustronnie zróżnicowanym charakterem pisma; posiada oryginalną paginację.

Forma i treść prowadzonych zapisów analogiczna jak poprzednie księgi ochrzczonych (począwszy od księgi sygn. Paraf M/25 i następne).

sygn. **Paraf M/51:** *Liber Baptizatorum ab Anno 1927-1942*, bez paginacji.

Zeszyt w formacie A4, karty papieru z wydrukowanym szablonem w formie tabeli, zapis prowadzony obustronnie; oprawa twarda tekturowa.

Zawiera wykaz chrztów zarejestrowanych w księgach chrztów z lat 1927-1942. Akty chrztu zapisywane wg numerów porządkowych za poszczególne lata. W odpowiednich rubrykach tabeli zapisywano datę narodzin i chrztu dziecka, nazwiska i imiona rodziców, świadków uczestniczących w ceremonii, imię i płeć dziecka oraz dane rodziców chrzestnych.

sygn. **Paraf M/52:** *Księga ochrzczonych, Parafia Klimontów (1943-1945)*, k. 198.

Zeszyt w formacie A4, oprawa tekturowa; zapis prowadzono obustronnie zróżnicowanym charakterem pisma; posiada oryginalną paginację; k. niezapisane: 99-300v.

Forma i treść prowadzonych zapisów analogiczna jak poprzednie księgi ochrzczonych (począwszy od księgi sygn. Paraf M/25 i następne).

3. Archiwum klasztoru Dominikanów w Klimontowie

sygn. **Konwent XVII-XVIII:** *Dokumenty luźne klasztoru Dominikanów w Klimontowie z lat 1613-1801*, k. 55.

Luźne dokumenty z papieru czerpanego o zróżnicowanej formie (w większości od 20×32 cm do 25×39 cm), zapisane ciemnym atramentem; na ogół poszczególne karty danego dokumentu zszyto w jedną całość; stan zachowania relatywnie dobry, liczne zagięcia i obszarpania na rogach i brzegach kart.

Jednostka obejmuje zróżnicowane treściowo dokumenty, pochodzące z archiwum klasztoru dominikanów. Zaliczymy do nich oryginały i odpisy dokumentów dotyczące fundacji, uposażenia i zatwierdzenia powołanej instytucji klasztornej przez władze Kościoła katolickiego (łącznie z zatwierdzeniem biskupim i papieskim). Następnie do tejszej jednostki włączono umowy dzierżaw gruntów klasztor-

nych zawarte z mieszczanami klimontowskimi, akty darowania funduszy na rzecz klasztoru przez okoliczną szlachtę oraz poświadczone odpisy dekretów sądów świeckich i duchownych.

sygn. **Konwent XVII/1:** *Księga wydatków klasztoru Dominikanów w Klimontowie z lat 1613-1647*, s. 521.

Karty papieru czerpanego o jednakowym wymiarze (19,5×31 cm), zapisane obustronnie ciemnym atramentem różnymi rękami, zszyte na dłuższym boku w trzech miejscach w jedną całość; oprawa ze skóry tłoczonej z ozdobnymi ornamentami roślinnymi i przedstawieniami świętych; stan oprawy zły, zerwany grzbiet i naderwane skrajne części kart, widoczne ślady po szkodnikach; karty papieru, zwłaszcza na początku nieco obszarpane, zawilgocone i zagrzybione, całość księgi wymaga pilnej konserwacji; defragmentacja po s. 271 (wycięta 1 k.) i po s. 521 (wycięte 7 k.).

Zawiera spis wydatków klasztoru od momentu osadzenia zakonników dominikańskich w Klimontowie przez wojewodę podlaskiego Jana Zbigniewa Ossolińskiego w końcu 1613 r. Zapisy prowadzone były przez wyznaczonych do tego zakonników i poświadczane przez przeora klasztoru. Zapisywano przy tym moment zmiany przeora, gdzie każdy zdający tę godność rozliczał się ze swoim następcą. Dzięki temu jest to nieodzowne źródło do ustalenia wykazu przeorów klasztoru dominikanów w Klimontowie. Każdą stronę księgi podzielono na dwie równe kolumny, w których zapisywano każdorazowy wydatek klasztoru we florenach, podając sumę wydatków u dołu każdej kolumny, dodatkowo podawano dzień w którym poczyniono każdy wydatek. Zapisy dotyczą przede wszystkim zakupu produktów spożywczych, artykułów i przedmiotów codziennego użytku, zaopatrzenia wsi i folwarków w Beradzu, Kozinku i Płaczkowicach, wydatków związanych z utrzymaniem parafii w Olbierzowicach. Sporadycznie znaleźć można wydatki na prace budowlane. Na s. 299-300 wzmianka o konsekracji świątyni i ołtarzy 10 sierpnia 1633 r.⁴⁴

sygn. **Konwent XVIII/2:** *Księga przychodów i wydatków klasztoru dominikanów w Klimontowie z lat 1743-1764*, s. 281.

Karty papieru czerpanego zapisane obustronnie ciemnym atramentem, zszyte w jedną całość w czterech miejscach; oprawa skórzana (sklejka z kilkunastu kart powleczonych skórą); stan zachowania zły, naderwany grzbiet oprawy, brakuje wielu kart, uszkodzona masa papierowa, obszarpania kart na brzegach; całość wymaga pilnej konserwacji; defragmentacja: wyrwane karty na początku księgi (ok. 10 k.); wyrwane 2 k. pomiędzy s. 100-101; wyrwane 3 k. pomiędzy s. 156-157; wycięta 1 k. po s. 200; wyrwane 5 k. pomiędzy s. 224-225; wyrwana połowa s. 279; brakuje kilkunastu stron na końcu księgi po s. 280.

Księga jest zapewne kontynuacją niezachowanej wcześniejszej księgi przychodów i wydatków (zachowana tylko księga z lat 1613-1647, zob. sygn. Konwent XVII/1). Zapis prowadzony był przez poszczególnych zakonników i poświadczany przez przeorów klasztoru. Z jednego końca księgi zapisywano wydatki klasztoru (s. 1-224), natomiast od drugiego końca rejestrowano przychody (s. 281-225). Każda strona podzielona została na 6 kolumn, w trzeciej najszerszej,

⁴⁴ Oryginał aktu konsekracji kościoła pw. św. Jacka oprawiono w ramy i zawieszono w prezbiterium (obecnie zaginął), treść tego dokumentu opublikował: Kukliński 1910, s. 439-440.

zapisywano szczegółowo rodzaj wydatku i przychodu, podając dzień i miesiąc ich dokonania. Wpisy dotyczą przede wszystkim wydatków na produkty spożywcze, przedmioty codziennego użytku, zaopatrzenie folwarków w Beradzu i Płaczkowicach. Ponadto uwzględnione są wydatki na remont klasztoru i kościoła dominikanów w Klimontowie, a także remont kościoła parafialnego w Olbierzowicach (ołtarze, ambona, dzwonnica). Przychody obejmowały głównie sumy uzyskane ze sprzedaży płodów rolnych z dóbr Beradza i Płaczkowic, czynsze z wynajmu ziemi i budynków mieszkalnych w Klimontowie, także wsi płacących dziesięcinę parafii w Olbierzowicach. Księga ta ma swoją kontynuację w postaci później prowadzonych ksiąg przychodów i wydatków. Są one obecnie przechowywane w Bibliotece Wyższego Seminarium Duchownego w Sandomierzu⁴⁵.

sygn. **Konwent XVIII/3:** *Wykaz nabożeństw odprawionych w kościele Dominikanów w Klimontowie w latach 1734-1819*, s. 326.

Karty z papieru czerpanego o jednolitym wymiarze 9×30 cm, zszyte w czterech miejscach w jedną całość i oprawione w twardą oprawę (sklejka kilku kart i pergaminu z widocznym piśmem z XV/XVI w.); zapis prowadzony ciemnym atramentem przez różne osoby; stan zachowania relatywnie dobry, wymaga konserwacji ze względu na zagrzybenie, widoczne ślady po szkodnikach; defragmentacja pomiędzy s. 251 a 252 (wycięto 7 k.).

Zapis rozpoczyna się 3 lipca 1734 r., wyszczególniono zapisy na msze za dusze poszczególnych osób, wraz z opisem funduszy darowanych przez okoliczną szlachtę i duchowieństwo (poszczególne sumy zapisane na dobrach ziemskich). Dotyczy nabożeństw za dusze zmarłych Jana Zbigniewa Ossolińskiego (wieczysta msza codzienna), Stanisława Zaręby, Krystyny Kalinowskiej, Ewy Oborskiej, Maksymiliana Ossolińskiego, Władysława Morsztyna, Józefa Korwina Kochanowskiego, Gabriela Ochockiego, Tomasza Bryszewskiego, Andrzeja Krzesimowskiego, Franciszka Krzynieckiego, Zofii Borowskiej, Zofii Kuropatnickiej, Antoniego Mrożka, kanonika sandomierskiego Samuela Chrzanowskiego, proboszcza goźlickiego Mateusza Glancerina, Andrzeja Łojowskiego. Wykaz mszy przewidzianych powyższymi zapisami prowadzono za każdy miesiąc. Uwzględniano rodzaj nabożeństwa, liczbę mszy odprawionych w danym miesiącu. Zapis w księdze prowadzony dwustronnie: zapisy z lat 1734-1763 na s. 236-252; zapisy z lat 1763-1818 na s. 3-251.

sygn. **Konwent XIX/4:** *Wykaz nabożeństw odprawionych w kościele Dominikanów w Klimontowie w latach 1820-1863*, s. 142.

Karty papieru czerpanego o jednolitym wymiarze 10×32 cm, zszyte w trzech miejscach w jedną całość; oprawa twarda (sklejka kilkunastu kart pokrytych skórą), w złym stanie (widoczne ślady po szkodnikach); zapis prowadzony ciemnym atramentem różnymi rękami, niezapisane s. 135-141.

Stanowi kontynuację wcześniejszej księgi (sygn. Konwent XVIII/3), zapis prowadzony w analogicznej formie.

⁴⁵ BWSDS, sygn. G 1078 (Księga przychodów i wydatków klasztoru Dominikanów w Klimontowie 1785-1802); sygn. G 1174 (Liber expensarum et perceptarum conventus Klimontoviensis 1803-1834).

sygn. **Olberzowice XV-XVIII: Dokumenty parafii w Olberzowicach z lat 1418-1733**, k. 364.

Karty papieru czerpanego o zróżnicowanych wymiarach (10,5×32,5 cm, oraz 21×33 cm), zapisane ciemnym atramentem, poszczególne dokumenty składają się jednej karty papieru, bądź zszytych kilku kart; w większości przypadków są to oryginały z odcisniętymi pieczęciami opłatkowymi; stan zachowania dostatecznie dobry do złego, liczne obszarpania i ubytki na brzegach kart, częste rozdarcia masy papierowej w miejscu zagięć, w niektórych dokumentach nastąpiło wyblaknięcie atramentu, z tego względu wymagają one pilnej konserwacji.

Zachowane dokumenty dotyczą wyłącznie funkcjonowania parafii w Olberzowicach, dokumentują głównie stan prawny uposażenia beneficjum plebańskiego⁴⁶. Zachowane odpisy odnoszą się do najstarszych dokumentów z 1418 r. Niestety nie zachowały się dokumenty dotyczące ufundowania samej parafii, nie mniej zachowana dokumentacja jest imponująca. Składają się na nią oryginały i odpisy dokumentów z XVI i XVII w., oraz odpisy dokumentów XV-wiecznych. Na ich podstawie możliwe jest odtworzenie uposażenia parafii olberzowickiej w XVI i XVII stuleciu, a także śledzenie stosunków pomiędzy plebanami a właścicielami wsi należących do tejże parafii. Uporządkowane pod ww. sygnaturą dokumenty były w posiadaniu klasztoru dominikanów w Klimontowie, wskutek darowania Olberzowic wraz z kościołem parafialnym i prawem patronatu temuż klasztorowi przez Jana Zbigniewa Ossolińskiego w 1613 r. Po ostatecznej likwidacji klasztoru w 1902 r., wraz z innymi materiałami, w bliżej nieznanych okolicznościach, zostały one włączone do archiwum parafialnego w Klimontowie, zapewne przez ówczesnego proboszcza ks. Wawrzyńca Kuklińskiego na początku XX w. Ponieważ zachowane materiały dotyczą poszczególnych wsi należących w przeciągu trzech stuleci do parafii w Olberzowicach zdecydowałem się na porządkowanie dokumentów według kryterium rzeczowego, tzn. według miejscowości, której dany dokument dotyczy. Stąd wydzieliłem w obrębie tej jednostki archiwalnej następujące podjednostki, w obrębie których dokonałem paginacji ciągłej:

- A) **Olberzowice**: dokumenty z lat 1418-1782, k. 1-163.
- B) **Stary Klimontów** (współcześnie Górki Klimontowskie), **Nowa Wieś i Adamczowice**: dokumenty z lat 1633-1743, k. 164-206.
- C) **Nawodzice i Szymanowice**: dokumenty z lat 1597-1750, k. 207-223.
- D) **Jurkowice**: dokumenty z lat 1592-1658, k. 224-235.
- E) **Kobylany i Zagórze**: dokumenty z lat 1674-1741, k. 236-243.
- F) **Konary i Wola Konarska**: dokumenty z lat 1713-1755, k. 244-251.
- G) **Stradów** (oryg. *Stradow*, *Stardowek*, współcześnie taka wieś nie istnieje⁴⁷): dokumenty z lat 1603-1634, k. 252-271.
- H) **Wojcieszyce**: dokumenty z lat 1680-1747, k. 272-299.

⁴⁶ Uposażenie beneficjum tej parafii ustalił: Kowalski, *Uposażenie parafii*, s. 261-262.

⁴⁷ Wieś ta wzmiankowana jest w dokumentach z połowy XV w., wówczas była własnością Jakuba h. Syrokomla, w 1827 r. był tam tylko folwark i 6 zagród chłopskich, które zaliczano do Górek Klimontowskich (dawniej Starego Klimontowa). *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, red. F. Sulimierski, B. Chlebowski, W. Walewski, t. 11, Warszawa 1890, s. 385-386.

I) Witowice i Pelczyce (w dokumentach te wsie są uwzględnione wspólnie, w niektórych przypadkach wyróżniano Pelczyce Mniejsze i Większe): dokumenty z lat 1598-1779, k. 300-340.

J) Ulanowice: dokumenty z lat 1603-1730, k. 341-364.

4. Pozostałości biblioteki parafialnej

Bardzo ważną kwestią, która miała wpływ na prawidłowe funkcjonowanie każdej parafii było gromadzenie przez plebanów książek. Podręczne księgozbiory były wykorzystywane głównie do pracy duszpasterskiej. Niekiedy księgi gromadzone przez ambitnych proboszczów stanowiły zaczątek dość pokaźnych bibliotek. Wiemy, że takową kolekcję ksiąg zgromadził w Klimontowie pierwszy proboszcz Paweł Rzeczycki. Niestety zgromadzona przez niego biblioteka uległa zniszczeniu podczas wojny w latach 1656-1657⁴⁸. Od tego czasu, ze względu na permanentny stan ruiny w jakiej znajdowała się parafia klimontowska w 2. połowie XVII i na początku XVIII stulecia, nie przechowywano przy kościele parafialnym żadnego księgozbioru. Ta niekorzystna sytuacja uległa zmianie dopiero w połowie XVIII stulecia. O zasobie biblioteki parafialnej po tym czasie informują szczegółowe badania Tomasza Moskala. Na podstawie dokumentów wizytacyjnych ustalił on zawartość księgozbioru przy parafii w Klimontowie za lata 1748, 1764 i 1782⁴⁹. O ile za lata wcześniejsze (tj. 1727 i 1736 r.) w dokumentach wizytacyjnych nie mamy w ogóle wzmianek o bibliotece parafialnej, to wizytacja z 1748 r. notuje 2 książki, następnie możemy stwierdzić lawinowy przyrost księgozbioru (w 1765 r. odnotowano 146 woluminów; w 1782 r. odnotowano 136 woluminów). Jest to w porównaniu do innych bibliotek parafialnych archidiaconatu sandomierskiego znaczący przyrost, który być może wynikał z jakiegoś zapisu na rzecz parafii⁵⁰. Zawartość treściowa księgozbioru w Klimontowie była typowa dla tego rodzaju bibliotek. Dominowały edycje Pisma Św. wraz z licznymi komentarzami, pisma ojców Kościoła, zbiory kazań, uchwały synodów krakowskich (m.in. *Reformationes generales* bpa Marcina Szyszkowskiego z 1626 r.). Ponadto obecne były różnego rodzaju modlitewniki i popularna literatura dewocyjna. Trzeba zaznaczyć, że biblioteki parafialne o podobnym zasobie znajdowały się od 2. połowy XVII w. przy większości parafii, natomiast w końcu XVIII w. było to już regułą⁵¹. Narastające od lat 60. XVIII wieku zbiory przechowywano prawdopodobnie w pomieszczeniach zarówno tzw. skarbczyka oraz jednej z kościelnych wież⁵².

Jak można przypuszczać zasób biblioteki był uzupełniany przez poszczególnych proboszczów w XIX stuleciu. Parafialne zbiory biblioteczne – jak sądzę – uległy rozproszeniu w XX w. Przypuszczam, że najcenniejsze woluminy zostały

⁴⁸ W. Wójcik, *Ks. Paweł Rzeczycki (1578-1643)*, ABMK, 5 (1962) s. 374.

⁴⁹ T. Moskal, *Biblioteki parafialne w archidiaconacie sandomierskim w XVIII w.*, Sandomierz 2005, s. 264-286.

⁵⁰ Jak przypuszcza: Moskal, *Biblioteki*, s. 90-91.

⁵¹ Litak, *Struktura i funkcje*, s. 363-366.

⁵² Kukliński 1910, s. 196-197.

przekazane w do Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Sandomierzu, która to instytucja od końca XIX w. była miejscem koncentracji wielu cennych archiwaliów i książek pochodzących z klasztorów i parafii znajdujących się na obszarze diecezji sandomierskiej.

WYKAZ KSIĄG PRZECHOWYWANYCH OBECNIE PRZY KOŚCIELE PARAFIALNYM W KLIMONTOWIE

(w układzie chronologicznym)

Pontificale Romanum Clementis VIII. Pont. Max. iussu restitutum atque editum, Romae 1611, Ex typographia medica auctoritate superiorum, fol., ss. 503.

Canon Missae ad usum Episcoporum, ac Praelatorum Solemniter vel provat celebratum. Sub auspiciis SS. Domini Nostri Benedicti Decimi Tertii Pont. Max. [odcięta połowa strony tytułowej], Romae 1725, Ex Typographia Vaticana Superiorum Permissu, fol., ss. 140.

Novum Missale Romanum ex decreto sacrosancti concilii tridentini restitutum, S. PII V. pontificis maximi iussu editum Clementis VIII. et Urbani PP. VIII. auctoritate recognitum; in quo non solum missae novissimae sanctorum tum de praecepto, tum ad libitum, tum ex indulto apostolico usque ad SS D. N. D. Clementem XII. In Germania ad longum, & in Ordine positae sunt ad maiorem celebrantium commoditatem, sed & eae sparsim tum in tota Italia, tum in Hispania, & aliorum catholicorum locis, summo romano pontificis subiectis separatim celebrantur. Sum gratia et speciali privilegio Sac. Caes. Majest., ac expressa licentia et approbatione DD. superiorum, Augustae Vindelicorum et Graeci Anno 1730, Sumptibus Philippi Martini & Ioannis Veith Haeredum., fol. knlb.: a-e1, ss. 532, cx, 27, 15.

→ znacznie uszkodzony, liczne wypadające karty.

Graduale Romanum de Tempore & Sancitatis olim iussu sacrae recordationis PII V. Pontificis Maximi. Ex decreto sacrosancti concilii tridentini, Ad rituum Missalis editum, et Clementis VIII. Pont. Max. auctoritate recognitum, tum voluntate Pauli V. Gregorii XV. Urbani VIII. Benedicti XIII. ac Clementis XIII. summorum pontificum, missis sanctorum tam Universalis Ecclesiae quam Regni Poloniae ac M.D.L. Patronorum Calendario Romano adscriptorum; noviter ad auctum, iterato ad Ecclesiarum usum, per omnes provincias Regni Poloniae & M.D.Lit. Porrectum, cum gratia & privilegio S.R.M., Cracoviae 1740, Typis Colegij Majoris Universitatis Cracoviensis, fol., ss. LXXII, 438, 127.

Missale Romanum..., bez strony tytułowej, ok. połowa XVIII w., knlb.: a 3-k 2, ss. 546, cxxii; ponadto zawiera współoprawne: *Missae propriae patronum et festorum Regni Poloniae et Sueciae ad normam Missalis romani accommodatae cum licentia ordinarii*, Wratislaviae 1749, Typis Academicis Colegii Societatis Iesu, k. A-G 2.

→ odręczna notatka na k. k 2: „Per Illustris R[everen]dimus D[omi]nus Adalbertus Boxa Radoszewski Praepositus Infulatus Klimont[oviensis], Canonicus Sandomiren[sis], Ecclesiae Klimontovien[sis] dilectissimae Sponsa sua donavit 1785”.

Missale Romanum ex decreto sacrosancti concilii tridentini restitutum, S. PII V. Pontificis Maximi iussu editum, Clementis VIII. et Urban VIII. auctoritate recognitum, in quo Missae Novissimae Sanctorum accurate sunt dispositae. Cum expressa licentia et approbatione DD. Superiorium, Augustae Vindelicorum 1767, Sumptis Ignatii Adami & Francisci Antoni Veith, Fratrum Bibliopolarum, fol., knlb.: a-k 2, ss. 534, cxxii, 44, 16.

Piramowicz Antoni Konrad, *Mowy Pogrzebowe zmarłych różnego wieku i stanu, napisane oryginalnie przez[...] zgromadzenia ks. reformatów. Wydanie czwarte przejrane i powiększone*, Warszawa 1784, Nakładem G. Semmewalda księgarza przy ulicy Miodowej nr 481, ss. 394.

→ stan zachowania zły – egzemplarz zagrzybiony i zawilgocony, zerwany grzbiet oprawy.

Officium B[eatissimae] Mariae Virginis S. PII V. Pontificis Maximi Jussu editum, et Urbani VIII auctoritate recognitum, cui accessere variae & devotissimae orationes cum Hymnis ab eodem Urbano VIII correctis. Additis insuper Vesperis, Dominicalibus per totius Anni circulum occurrentibus, Venetiis 1801, Ex typographia Balleoniana, ss. xxiv, 543.

Pohi Andrea, *Institutiones Theologiae Moralis auctore[...] visitatore Congr. Missionis (editio postrema)*, t. I, Varsaviae 1845, Apud Sanctam Crucem, ss. 575, XXV.

Falkowski Jakób, *Biblioteka kaznodziejska zawierająca kazania niedzielne i świąteczne przez[...] ułożone. Wydanie nowe poprawione*, t. IV: *Kazania Niedzielne*, Wilno 1846, Nakładem i drukiem Józefa Zawadzkiego, ss. 405.

Vade Mecum ad Infirmos, Viaticum[...] summo studio ac diligentia aegrotantibus opportuno tempore procurandum est, Varsaviae 1853, Ad Sanctam Crucem, ss. 96.

Breviarium Romanum ex Decreto SS. Concilii Tridentini restitutum, A. PII V. pontificis maximi iussu editum Clementis VIII. et Urbani VIII. auctoritate recognitum cum Officiis sanctorum novissime per summos pontifices usque at hanc diem concessis pro maiori recitantium commoditate diligenter dispositis. Cum expressa licentia et adprobatione ordinarii augustani, Campoduni 1855, Ex typographia olim ducali nunc J. Koeseliana, fol., ss. LXIV, 1012, [364]; zawiera ponadto współoprawny: *Proprium Poloniae et Sueciae. Officia propria Festorum et Sanctorum Patronum Regni Poloniae et Sueciae ex indulto Summorum Pontificum recitanda*, Campoduni 1856, Ex Typographeo olim dicali, nunc J. Koeseliano, fol., ss. 128.

→ odręczna notatka na s. tytułowej: „Stanislaus Lenartowicz Administrator parochiae Sobótka Dioecesis Sandomirensis 1880 Anni”; oprawa twarda dodana wtórnie, powleczona tłocznią skórą.

Breviarium Romanum..., ta sama pozycja jak powyżej.

→ odręczna notatka na s. tytułowej: „Pamiętka od wujaszka X. Zaleskiego kanonika i profesora Seminarium Sandomierskiego dla Albina Kazimierza Nowakowskiego, Sobótka d[nia] 20go września 1911 r.”; oprawa dodana wtórnie, powleczona tłocznią skórą.

Ewangelie i epistoły na wszystkie niedziele i święta całego roku z dodatkiem modlitw kościelnych, Warszawa 1862, W drukarni XX. Misjonarzy u Św. Krzyża, ss. 334.

→ odrębna notatka na k. tytułowej: „Ks. W[awrzyniec] Kukliński”.

Rituale Sacramentorum ac aliarum Ecclesiae Romano-Catholicae caeremoniarum, ex rituali synodi provincialis petricoviensis depromptum. Editio nova, aucta et emendata, Naumburg 1872, Apud Josephum Zawadzki Vilnae, ss. 454.

Rituale Minus ad usum sacerdotum, Varsaviae 1892, Typis Stanislai Niemiera, Plac Warecki No 4, ss. 96.

→ defragmentacja: brak s. 53-58, dopisek na k. tytułowej: „ks. Kazmierz Julianty”.

Missae pro defunctis ad commodiorem ecclesiarum usum ex missali romano desumptae. Accedit ritus absolutionibus pro defunctis ex rituali pontificali romano. Editio secundam post typicam, Ratisbonae, Neo Eboraci et Cincinnati 1893, Sumptibus, chartis et typis Friderici Pustet, S. Sedis Apost[olicae]. et S. Rit[uum] Congr[egationi] Typographi, ss. 52.

→ odrębna notatka na k. tytułowej: „Ad usum E[ccle]siae parochialis Climontoviensis – emit Varsoviae die 17 Juli 1896, Laurentius Kukliński Infulatus”.

Hamon M., *Rozmyślenia na wszystkie dni roku do użytku kapłanów i osób świeckich przez Księdza Hamon’a proboszcza parafii św. Sulpicyusza w Paryżu. Tłómaczenie z francuskiego z pozwoleniem wydawców*, t. I: *Od niedzieli Adwentu do 1. niedzieli Postu. Rozmyślenia dodatkowe o świętych*, Kraków 1895, Nakładem Fabryki Wyrobów Introligatorskich J. Gadowskiego, ss. 387.

Missale Romanum ex decreto sacrosancti concilli tridentini restitutum S. PII. V Pontificis maximi iussu editum Clementis VIII. Urbani VIII. et Leonis XIII. auctoritate recognitum, editio nona post typicam a S. Rituum Congregatione Approbata, Ratisbonae 1896, sumptibus, charitis et typis Friderici Pustet S. Sedis Apost[olicae] et S. Rit[uum] Congr[egationis] typographi, ss. (36), 612, [224], IV, 64*.

→ odrębna notatka na s. tytułowej: „Ad usum Ecclesiae parochialem in Klimontów, Varsoviae X. Kukliński 1896 anno 17 Julii”.

Mrowiński Walerian T.J., *Miesiąc czerwiec poświęcony Najśw. Sercu Jezusa z przykładami dla ludu polskiego napisał [...]. Wydanie ósme*, Kraków 1914, Nakładem wydawnictwa Tow. Jez. W drukarni E. i Dra Koziańskich w Krakowie, ss. 231.

Missale Romanum ex decreto sacrosancti concilli tridentini restitutum S. PII. V Pontificis maximi iussu editum aliorum pontificum cura recognitum, a Pio X reformatum et SSmi D. N. Benedicti XV auctoritate vugatum, editio juxta typicam vaticanam, Ratisbonae 1923, sumptis et typis Friderici Pustet S. Sedis Apostolicae et S. Rituum Congregationis typographi, ss. (52), s. 796, s. [236], 36, 74*.

→ odrębna notatka na s. tytułowej: „Najczcigodniejszemu księdzu Stanisławowi Lenartowizowi proboszczowi infulatowi klimontowskiemu w uroczystość pięćdziesięcioletnią jubileuszu

kapłańskiego jako dowód serdecznej przyjaźni i uznania gorliwej jego pracy kapłańskiej ofiarują kapłani kondekanalni, Klimontów d[nia] 25 IV 1926 r. [z podpisami ofiarodawców]”.

Breviarium Romanum ex decreto sacrosancti concilii tridentini restitutum S. PII V Pontificis Maximi iussu editum aliorumque pontificum cura recognitum PII Papae X auctoritate reformatum. Editio VI iuxta typicam, amplificata IV. Pars Hiemalis, Ratisbonae 1923, Sumptibus et typis Friderici Pustet S. Sedis Apost. et S. Rit. Congr. Typogr., ss. 89*, 851, [241], (16), 11**.

Rituale Romanum Pauli V Pontificis Maximi iussu editum, aliorumque pontificum cura recognitum atque auctoritate Ssimi D. N. PII Papae XI ad normam codicis iuris canonici accomodatum Ecclesiis Poloniae adaptatum et ab eodem ssmo D. N. Pio Papa XI approbatum, Katoviscis 1927, Typis Officinae typographicae Catholicae, ss. 1060.

→ defragmentacja: brak s. 241-274, 1035-1038, zerwana oprawa; z odręcznym dopiskiem na k. tytułowej: „X. Franciszek Ropercki prob[oszcz] Goźlice d[nia] 5/III 1929 r.”.

[Prokop kapucyn], *Ojca Prokopa Kapucyna Żywoty Świętych Pańskich na wszystkie dni roku z przydaniem do każdego pożytku duchownego i właściwej modlitwy tudzież na wszystkie uroczystości i święta krótkie nauki, wydanie nowe z wizerunkami świętych*, cz. I, Warszawa 1928: Katolickie Tow. Wydawnicze „Kronika Rodzinna”, Warszawa, Podwale 4, ss. do 876. karty na końcu wyrwane.

Missale Romanum ex decreto SS. Concilii Tridentini Restitutum S. PII V. Pont. Max. iussu editum, aliorum pontificum cura recognitum et Benedicti XV auctoritate vulgatum. Editio XXIII iuxta typicam vaticanam gottwaldensis tertia, Ratisbonae 1940, Sumptibus et typis Friderici Pustet S. Sedis Apostolicae et S. Rituum Congregationis typographi, fol., ss. (56), 820, [220], 36, 65*.

→ zerwana oprawa.

Ordo Divini Officii Recitandi Sacrique Peragendi a Sacra Rituum Congregatione Die 30 Aprilis 1928 approbatus iussu excellentissimi ordinarii in usum Dioecesis sandomirensis descriptus pro Anno Domini 1956, Sandomiriae 1957, ss. 168.

słowa kluczowe: Klimontów, dominikanie, archiwum, parafia, klasztor, inwentarz, katalog

THE ARCHIVE OF THE ROMAN CATHOLIC PARISH IN KLIMONTÓW**Summary**

The parish in Klimontów (Diocese of Sandomierz) has an archive, which stores various documents concerning the history of this institution. The materials from this archive were rarely used by historians. Only the ones who dealt with regional history were interested in the above mentioned materials. A parish priest from Klimontów Wawrzyniec Kukliński (1828-1912) published the content of the most important documents in the years 1909-1911. This content was the basis for writing an amateur treatise on the history of the town, where in 1626 the parish was erected. From the beginning of the twentieth century, the documentation stored at the parish church was damaged, some materials were lost. The author therefore undertook the effort to professionally organize the archival materials that are stored in the parish of Klimontów.

Two fonds: Documents of the Roman Catholic Parish in Klimontów (documents since 1626) and Parish registers of Klimontów (since 1667) are connected with the parish office. These two fonds were divided into individual archival units, mainly based on chronological criteria. Apart from the materials closely related to the activities of the parish, the archive includes an incomplete collection of the documents which belonged to the monastery of the Dominicans in Klimontów. That collection was brought to the parish archive in unclear circumstances, possibly just after the dissolution of the monastery in 1901. It is a closed fond, which includes diverse documents from the years 1418-1863. It should be noted that this fold also contains a significant number of documents relating to the salaries of the parish in Olbierzowice, the patronage of which was granted to the monastery of the Dominicans under Jan Zbigniew Ossoliński's foundation privilege of 1613. The parish archive also includes the books which are the remnants of the once prosperous parish library.

Keywords: Klimontów, the Dominicans, archive, parish, monastery, inventory, catalogue

Translated by Aneta Kiper